24րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6631 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1907 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 5 ՇԷՎՎԱԼ 1325 11 Novembre 1907 24me année № 6631

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	80 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108 »
» ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	25 Ֆրն.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20 »

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

10 փարա 10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قرەكين بوياجيان
درعليه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Նոր տեղեկութիւններ Նիւ-Եորքեան տագնապին վրայ. — Այս տագնապին ոչ առաջինը և ոչ ալ վերջինը ըլլալուն վրայ ստուգութիւններ. — Պատմական ակնարկ մը Ամերիկեան գործերուն վրայ. — Յոռի մատակարարութեան վնասները. — Դրամական կացութիւն։

Լոնտոնէն, Բարիզէն և Պերլինէն, այս երեք կարեւոր հրապարակներէն եկած վերջին լուրերէն դատելով, հետզհետէ կը հաստատուի սա իրողութիւնը թէ Ամերիկեան սեղանաւորական տագնապը այնքան չէ՛ ազդած եւրոպական գործի հրապարակներուն վրայ որքան կարծուեցաւ որ ազդած ըլլայ առջի օրերուն։ Բարիզի Սակարանը մանաւանդ շատ լաւ դիմադրած ըլլալ կը վճռուի, սա առարկութեամբ թէ երկար տարիներէ ի վեր արդէն տեղեկացած էր ամերիկեան գործերու ընթացքին վախճանին և տակաւ ետ քաշուած չափազանց յանդուգն յարաբերութիւններէն։ Ֆրանսական ազգային Պանքային կողմէ տակաւ սակին անխախտ մնալը և անգլիական Պանքային մեծաքանակ գումար մը փոխ տալու առաջարկը բաւ են ապացուցանելու այս իրողութիւնը։ Անցեալ Նոյեմբերի սկիզբները, բոլոր սեղանաւորական լրագիրները կը հրատարակէին այն կարգ մը իրական դժուարութիւնները որոնց պիտի ենթարկուէին ամերիկեան դրամատուները՝ Եւրոպայի մէջ դրամ գտնելու իրենց դիմումներուն մէջ։ Իրաւ ալ, այս դիմումները որոնք եղան վերջէն ճարտարագործական ձեռնարկներու պահպանումին համար, առաջին օրէն ապարդիւն մնացին։ Եւրոպա դրամ չտուաւ, որովհետեւ իր վստահութիւնը խախտած էր Ամերիկայի վրայ, տեսնելով որ միակ Երկաթուղիի Ընկերութիւն մը հինգ տարուան մէջ, ինչպէս գրուեցաւ ժամանակին, 25 միլիառ ֆրանքի պատկառելի գումար մը ծախսած էր ընդունայն։

Եւ այն ատենէն այսօրուան տագնապին նշանները երեւցան Անդրատլանտեանի խորերէն։ Շահամոլութիւնը, գաղտնի անակնկալ յոյսերու և սպանիական դղեակներու վրայ հիմնուած, վերին աստիճանի մոլեգնութեամբ յառաջ կը մղուէր, բոլորովին աննպաստ պայմաններու մէջ սակայն, զի նոյն պահուն երկրին հունձքերը շատ գէշ ապագայ մը կը խոստանային և միւս կողմէ քաղաքական յարաբերութիւնները Ծայրագոյն Արեւելքի Ճափոնին հետ կը վերածուէին սովորականէն նուազ բարեկամական վիճակի մը, մութ ամպերու կուտակում մը գուշակել տալով խաղաղ երկինքին վրայ և մօտալուտ հեղեղ մը գործերու ընթացքը ողողել։ Ցանդուգն Պ. Ռուզվէլտ իր կարգին կատաղի ընդդիմութիւն մը կը յարուցանէր Թրըսթներուն ի վնաս, ասանկով շատ մը շահեր խառնելով և յոռի մտածումներ ներշնչելով գործի մարդոց։ Բոլոր այս [illegible] դէպքերը կ'ենային միահաղոյն մեծ շփոթութիւն մը առեղծել Նիւ-Եորքի հրապարակին վրայ։ Մեծատուներուն անկումը նոր սաստ կ'ըլլար այս հաւանական տագնապին և ինչպէս նախորդ յօդուածով ըսինք, մեծատուներուն այս անկումը յառաջ կուգար ճարտարագործական արտադրութեանց յանկարծական դադարումէն, վերարտադրումի հետեւանքով։

Արդ, տնտեսական օրէնքով գիտենք որ ամենայն ինչ իրարու կապուած է գործի ասպարէզին մէջ։ Ասոր կարեւորութիւնը աւելի կը շեշտուի այն երկրին մէջ մանաւանդ ուր պէտք եղած բոլոր զգուշութիւնները ձեռք առնուած չեն գիտակցօրէն, խնայողութեան պահպանումին և գործերու դիպուածներուն, վտանգներուն դէմ միջնորդ մը հաստատելու համար։ Այն կարգ մը «ամերիկեան Թրըսթ» անունը կրող Ընկերութիւնները որոնք մասնաւոր բայց սահմանափակ արտօնութեամբ դրամական գործերով և աւանդապահութեամբ կը զբաղին և զոր պէտք չէ շփոթել ճարտարագործական այն միւս Թրըսթներուն հետ որոնց պաշտօնն է նախնական նիւթերու շահադիտութեամբ հակակշռել վաճառուած առարկաներու գիները, ուրեմն այդ «ամերիկեան Թրըսթ» կոչուող Ընկերութիւնները ձեռնամուխ ըլլալու չէին դրամատան գործերու, վտանգելով այսպէս իրենց վստահուած աւանդները և ենթարկուելով զանազան պատասխանատուութեանց։

Այս կացութենէն այն վտանգը պիտի ծագէր որ գործաւոր ժողովուրդը, իմանալով թէ այսինչ Թրըսթ ընկերութիւնը դրամ փոխ տուած է՝ կասկածի տակ գտնուող այնինչ ճարտարագործական ընկերութեան, վախնայ իր աւանդին կորուստէն և ընկերութեան կիշէներուն վրայ յարձակելով ետ ուզէ տուածը։ Եւ այսպէս ալ պատահեցաւ։ Առաջին յարձակումը կրեց Քնիքերպօքըր Թրըսթ և Ընկ.ը որ սնանկացաւ, մէկ օրուան մէջ միայն, յիսուն միլիոն ֆրանք վճարել և երկրորդ օրը ինքն ալ գոցել իր դուռները։ Այսքան ծանր պարագայ մը կարելի չէր որ չազդէր նաեւ ուրիշներուն գործին վրայ և իրօք, մէկ քանի օրեր ետքը, Նիւ-Եորք հանդիսատես եղաւ ուրիշ կարգ մը սեղանաւորական տուներու անկման և այս տուները, միասին ըլլալով է՛ն ծանօթներն և համբաւաւորները, ստիպուեցան երեսունէն վաթսուն օրուան moratorium մը պահանջելու։ Քանի որ, ամերիկեան կառավարութիւնը չունի ազգային դրամատուն մը կրկնազեղչի արտօնութեամբ, բնական է որ իր կարգին պիտի ստիպուէր միջամտել այս եղածներուն, ժողովուրդին շահերը փրկելու մտօք։ Ուստի, Ամերիկեան Գանձարանին քարտուղարը Մր. Գորթէլիու փութով քննութիւն մը [illegible] տէրներէ կարծիք ժողվելէ և անոնց գաղափարները առնելէ ետքը, հասարակութեան տրամադրութեան տակ դրաւ բաւականաչափ դրամ, որուն հետեւանքով դադրեցաւ ամէն իրարանցում և եղած տագնապը զգալապէս նուազելու վիճակ մը առաւ։

Նոր Աշխարհի մէջ այս կարգի տագնապները առաջին անգամը չէ որ տեղի կ'ունենան, ո՛չ ալ վերջինը պիտի ըլլան, երբ մանաւանդ նկատողութեան առնուի որ այս տագնապները կրնան հետզհետէ վերանորոգուիլ և սաստկանալ գործերու շարունակական ընդարձակումէն, բնակիչներուն, օտար տարրերուն օրըստօրէական բազմանալէն և իրարու մէջ ախտող մշտական մրցումին հետեւանքէն։

1890ին, սովորականէն բոլորովին դուրս, խիստ միջոցներ ձեռք կ'առնուէին Ամերիկայի մէջ, եւրոպական ներածումին միջոցաւ եղած շահերուն դէմ, որոշում մը որ կրնար նոյն իսկ երկրին ճարտարագործական յառաջացումին վնասել, ինչու որ Ամերիկա պէտք ունի օտար երկիրներէ եղած այս ներածումին։ Այս տագնապին կը յաջորդէր նոյն տարին արծաթի վրայ եղած անօրինութիւնը որ կը կոչանար բոլոր աշխարհիս մէջ գոյութիւն ունեցող սպիտակ մետաղը ծախու առնելու և եթէ այս եղածին ալ վրայ աւելցնելու ըլլանք երկաթուղիի ընկերութեանց նկատմամբ յարուցուած շահագիտութիւնը, 1890ին պատահած տագնապին կարեւոր պատճառները պարզած կ'ըլլանք համառօտիւ։

Սպանիական կռիւէն ետքը նոր տագնապ։ Երկրին մէջ ամէն կողմ տարօրինակ գործելու կերպ մը։ Խնդիր է դրամ հաւաքել, մեծ դրամ հաւաքել նորանոր մարտանաւերու պատրաստութեան համար, Եւրոպայի պատերազմական նորութեանց հետեւիլ՝ Ամերիկայի ծովային ուժը մեծցնելու համար։ Նոյն ատեններուն է նաեւ որ Ռուզվէլտ. Մ. Նահանգաց գլուխը անցած իբր վերընտրեալ նախագահ, Թրըսթներուն դէմ կատաղի պայքար մը մղելու դերը կը ստանձնէ։

1901ին, պղինձի Թրըսթը, Ամալկամէյթըտ, կը տուժէ մեծապէս և այս տարի ալ, պողպատի հսկայ Թրըսթը, նոյնքան շահեկանութեամբ հիւրընկալուած, վնասուեցաւ յայտ զգալի կերպով և անհետացաւ։ 1902ին, Մօրկանի Թրըսթը կը հաստատուէր և կը վերջանար քիչ ատենէն կատարեալ fiascoով մը։ Տարի մը ետքը ծագեցաւ պայքարը այն Թրըսթներուն որոնց արժեթուղթերը զեղծուած էին և անհուն բարձրացման տեղի տուած. բայց այս տագնապն ալ երկարատեւ չեղաւ, ինչու որ 1904ին Միացեալ Նահանգաց Թրըսթները խոշոր դրամագլուխներ ունէին և սեղանաւորական մեծ գործերով զբաղելէ զատ եւրոպական հրապարակներուն վրայ ճարտարագործական ձեռնարկներ կը հիմնէին մեծ յաջողութեամբ։

Արդ, բոլոր այս ամերիկեան տագնապներէն Եւրոպայի համար մեծ օգտակարութիւն մը կը ծագի և ապագային համար վստահութիւն մը. թէ ինչո՞ւ և թէ ինչ պատճառներով, ահաւասիկ։ Նախ գիտենք որ Ամերիկա ամէն բանէ աւելի նախանձախնդիր է ուրիշներու ըրածին և իրեն նշանաբան ըրած է ուրիշներուն վարկովը ապրիլ մինչեւ չարագործում (abus) փոխանակ ինքն իր մէջ հաստատելու վարկի այն հուժկու մարմինը որ իր ունեցած միջոցներով պէտքը պիտի չզգար արեւմտեան երկրաց օգնութեան և ո՛չ ալ այդ օգնութիւնը ձեռք բերելու համար անոնց հետ ճարտարագործական և սեղանաւորական մեծամեծ ձեռնարկներու մէջ մտնելու մղձաւանջին։ [illegible] լար, օրինակի համար, ազգային մեծ դրամատուն մը, կրկնազեղչի և ոսկիի փոխարէն թղթադրամ շրջաբերելու արտօնութեամբ, և գանձարանը չստիպուէր այս խնամքը կատարել երբեք մանաւանդ իր միջամտութիւնը կրնար ուրիշ աւելի փափուկ առիթներու մէջ նուիրել։

Երկիր մը ուր գործերու և շահու հարուստ աղբիւր մը կայ և որ չի կրնար գործել առանց օտարին վարկին և վստահութեան, ինչպէս կը ներկայանայ մեզ այսօր Ամերիկա, կ'ապացուցանէ որ գէշ մատակարարուած է դրամական տեսակէտով։ Դուրսէն հայթայթուած դրամին փոխարէն իր տուած վստահութիւնները անբաւական կը թուին և միւս հրապարակներուն համար յաւիտենական վտանգ մը կը սպառնայ։

Այսչափ խորհրդածութիւն մը բաւ համարելով ուրեմն նախորդ տագնապներուն նկատմամբ, անդրադառնանք ներկայ տագնապին և ըսենք թէ այս ալ իբր զօրաւոր դաս մը ծառայած պիտի ըլլայ ո՛չ միայն նոյն իսկ տարօրինակ Թրըսթամոլ Եանքիներուն, որոնք էյֆէլի մը գագաթէն և խոշորացոյցով իբր թէ ամէն բան դիտելու և հասկնալու տենչն ունեցան, այլ նաեւ եւրոպացի դրամատէրներուն որոնք չափազանց միամտօրէն և վստահութեամբ յօժարեցան իրենց գումարները տալու այդ պլըֆի սիրահար Նոր-Աշխարհի շահադէտներուն, որոնք արտասովոր յատկութիւնն ալ ունին եղեր սնանկութիւններէ շուտով չուժասպառելու և ո՛չ ալ վարկերնին նկատելու ինքզինքնին անոնց հետեւանքէն։ Ամերիկեան բնաւորութիւնը, խառնուածքը բոլորովին կը տարբերին արեւմտեան ժողովուրդոց բնաւորութենէն (tampérament), հետեւաբար ո՛չ Եւրոպացիները, ո՛չ ալ Ամերիկացիները պէտքը զգալու են իրարու պարտապահանջ ըլլալու. կամ աւելի ճիշդը խօսելով, Եւրոպացիները աւելի ձեռնպահ ըլլալու են, մինչեւ որ Նոր-Աշխարհի գործերուն մէջ մուտ չգտնեն խոհեմութեան և գիտակցութեան կերպերը։

— Անգլիական Պանքան, երկու հաշուեկշիռներու տեւողութեան միջոցին իր զեղչի սակը երկու անգամ բարձրացուց, մեծ յուզում մը պատճառելով գործի աշխարհին մէջ։ Առաջին անգամուն, այս սակը հարիւրին 6ի եկած ատեն, որ և է պաշտօնական ազդարարութիւն մը չերեւցաւ Պանքային կողմէ՝ պատճառին գոյութիւնը բացատրող։ Նիւ-Եորքի հրապարակին սեղանաւորական անձկութեան վերագրուեցաւ այս բարձրացումը, մինչդեռ իրողութիւնն այս չէր բոլորովին։ Արդարեւ, որչափ ալ Նիւ-Եորքի տագնապը կարեւոր եղած ըլլայ, ճշմարիտ քրախի մը երկիւղը չէ տուած Լոնտոնի հրապարակին, և Անգլիոյ Պանքային սակին բարձրացումը երբեք չէնթադրուիր որ այս տագնապին արդիւնքն ըլլայ։ Եթէ Անգլիոյ Պանքան պատճառներ ունենար կարծելու թէ Ամերիկայէն անհրաժեշտաբար խնդրանքներ պիտի ըլլան ոսկիի, իր զեղչի սակը մէկէն կը բարձրացնէր 7 %ի, փոխանակ յաջորդական երկու նիստերէ ետքը այս մասին որոշում տալու։ Դրամական գործառնութեանց կեդրոնը, ի Սիթի և Սթօք-Էքչէնջ մանաւանդ մտահոգութեամբ կը հիւրընկալէին միշտ զեղչի սակի բարձրացումը, երբ այս բարձրացումը կ'ըլլայ հինգշաբթիէ դուրս օրերուն, ինչու որ այդ օրը Անգլիոյ Պանքայի վարչութեան սովորական նիստի օրն է։ Եթէ անմիջական և երկիւղալի պարագայ մը կայ, այն ատեն է որ Անգլիոյ Պանքան բացառիկ նիստ մը կը գումարէ, [illegible] բան մը չեղաւ, հինգշաբթիի սովորական նիստին որոշուեցաւ 7 %ի բարձրացումը, և հետեւաբար զայն պէտք չէ վերագրել արտասովոր պատճառի մը։ Եւ արդէն մեծ յոյս կայ որ Նիւ-Եորքի հրապարակի Leadersները ամէն ջանք ընեն տագնապին վերջ մը տալու, շնորհիւ այն վստահութեան զոր Լոնտոնի և Բարիզի դրամատէրերը ունին և կը պահեն տակաւին կարգ մը ամերիկեան լուրջ և հիմնաւոր արժեթուղթերուն վրայ։

ՓԻՆԱՆՍՄԷՆ

ՍԻՐՈՅ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆԸ

(Շար. ուրբաթի թիւէն և վերջ)

Տէր սիրահարը. — Կրնա՞մ իմանալ թէ ի՛նչ կը խորհիք սիրոյ մասին ըրած իր խորհրդածութեանց վրայ։

Մանկամարդ կինը. — Կը սքանչանամ իր խորաթափանց իմաստութեան վրայ։ Վերջապէս այդ հեղինակը կը համարձակի յայտարարել թէ սէրը պէտք չէ ըլլայ մեր մեծ մտահոգութիւնը։ Ֆիզիքական պաշտօն մը կը նկատէ զայն։ Ու խղճմտօրէն կը բաղդատէ սննդառութեան և սեռափոխութեան պէտքերուն հետ։

Տէր սիրահարը. — Պաշտօ՛ն, սննդառութի՛ւն, սեռափոխութի՛ւն։ Այդ գիտական բառերը ձեր զայրոյթը չե՞ն գրգռեր միթէ։

Մանկամարդ կինը. — Անոնց լրջութիւնը հաճոյ կը թուի ինծի, ապացուցանելով թէ այդ հեղինակը ծանրգլուխ է և այնպիսի տեսութիւններ կը պարզէ, որոնք արժէք ունին։

Տէր սիրահարը. — Կարելի՞ բան է որ այդքան գիրքերու ձեռք քաշէք կեանքը գեղեցկացնող այդ բանէն։

Մանկամարդ կինը. — Ի՞նչ բանէ, սիրելի պարոն։

Տէր սիրահարը. — Բայց սա զգայականութենէն, զոր վայրագօրէն կը ծաղրէ Բոլ Ատան։

Մանկամարդ կինը. — Պատմական դէպք մը կը նկատէ զգայականութիւնը։

Տէր սիրահարը. — Լռեցէ՛ք, լռեցէ՛ք։ Չեմ ուզեր հաւատալ որ բոլոր բարի ծաղիկ աղջիկները անհետացած են։ Միայն Միւրժէի ստեղծած հերոսներուն վրայ չեմ խորհիր, որոնք ինծի անծանօթ են։ Շատ մը կիներու հանդիպած եմ, որոնք, առանց գործաւոր ըլլալու, սիրեկաններէն կ'ախորժէին։ Աշխատանոցներէ դուրս եկած ատեննին մանկամարդ Բարիզուհիները կանգ կ'առնէին երաժիշտներու առջեւ, որոնք անհամ ու զուարթ ռոմանսներ կ'երգէին. այսպէս՝ աշխարհիկ կիներ անյագօրէն մտիկ կ'ընէին հազար անգամ լսուած պարբերութիւններ։

Մանկամարդ կինը. — Լուսազարդ գիշերուան մը խայտիկ անզգուշութիւնն է ատիկա, լճին խորհրդաւոր սարսուռը, և Վենետիկի տենդոտ ու զմայլելի կեանքը։

Տէր սիրահարը. — Այո՛։

Մանկամարդ կինը. — Անուղղայ ռոմանթիք մըն էք։

Տէր սիրահարը. — Յաճախ ծիծաղած եմ ռոմանթիքներուն վրայ. բայց այսօր կը յարգեմ զանոնք, որովհետեւ աղուոր տարազները և չքեղ յարդարանքները սիրած են։ Թերեւս չէին տրամաբաներ, բայց ճաշակ ու պերճանք ունէին։

Մանկամարդ կինը. — Պ. Բոլ Ատան ճշգրտօրէն ձեզի պիտի ըսէ թէ պէտք չէ իրարու հետ շփոթել պերճանքն ու գեղեցկութիւնը. մարմնական գծերուն և ներդաշնակ համեմատութեանց միայն յարգ կ'ընծայէ ան։

[illegible] Բոլ Ատան։ Սիրելի տիկին, գիտեմ թէ այդ տեսութիւնները ընդունելութիւն գըտած են հիմա։ Սակայն պիտի համարձակիմ խոստովանիլ թէ արեւելեան չքեղութիւնը կը նախընտրեմ յունական արուեստէն։ Պէտք չէ անտարբերութեամբ դիտենք ո՛չ նիւթին ճոխութիւնը և ոչ ալ կնոջ յատկութիւնը, ինչ որ քիչ մը մոռցուած է ձեր հեղինակին կողմէ։

Մանկամարդ կինը. — Իրաւ է որ մարդիկ յաճախ արտաքին երեւոյթներէն կը հրապուրուին։ Համբակ բրուտի մը կողմէ մեր գեղարուեստական Սալոններուն մէջ ցուցադրուած անճաշակ խեցանօթ մը չինական կամ ճափոնական հրաշակերտէ մը աւելի գեղեցիկ կը թուի։ Նմանապէս չափազանց յարգ կ'ընծայեն սովորական առարկաներու որոնց շնորհները վայելելու համար չեն վարաներ զոհելու և սպաննելու։ Պ. Բոլ Ատան կ'ուզէ այդպիսիները համոզել որ աւելի ճշգրիտ ըմբռնում մը ունենան իրականութեան մասին։

Տէր սիրահարը. — Բացառիկ պարագաներ են ատոնք, և հակառակ Պ. Բոլ Ատանի կատարած ճիգերուն և ունեցած տաղանդին, աշխարհի մէջ անպակաս պիտի ըլլան մտագարները։ Ուսանողներ կը տեսնենք, որոնք պուլվար Սէն-Միշէլի զբօսարաններուն մէջ արբեցող Բլառայի մը կամ Սիւզանի մը համար անձնասպան կ'ըլլան. սիրահարներ ու ամուսիններ րէվօլվէրի հարուածներ կը փոխանակեն՝ տափակ կիներ իրարու ձեռքէ յափշտակելու համար. արկղակալներ կը լքեն իրենց ընտանիքները և Թիարանի մէջ կը մեռնին, անճաշակ կարասիներ նուիրելու համար երեւակայութենէ զուրկ հանրակիներու։ Անշուշտ Ժիւլիէթ արժանի չէր այն բովանդակ յարգանքին՝ զոր կըցաւ ներշնչել Ռոմէոյի։ Բայց այդ պատահարներուն թիւը նուազեցնելու համար՝ պէ՞տք է բնաջինջ ընել այն ամենագեղեցիկ պատրանքը, որով կը հրճուի մարդկութիւնը։

Մանկամարդ կինը. — Ճշմարտութիւնը բանի տեղ չէ՞ք դներ։

Տէր սիրահարը. — Կը վախնամ անկէ։

Մանկամարդ կինը. — Պէտք չէ՞ք զգար փարատելու այն կեղծիքները, որոնց յարմարած են մարդկային խիղճերը՝ երկար ատենէ ի վեր։ Երբ Պ. Բոլ Ատան կը յայտարարէ թէ նուազ գձուձ արարք մը չէ մէկու մը ձեռքէն առնել իր կինը որքան իր քսակը յափշտակել, իրաւունք չունի՞ միթէ։ Պէ՞տք է որ յաւիտենական ներողամտութիւն մը ունենանք կիները գլխէ հանողներուն նկատմամբ։

Տէր սիրահարը. — Ինծի այնպէս կը թուի որ այս երկու տեսակ առեւանգումներուն միջեւ տարբերութիւն կայ. կնոջ հաւանութիւնը և դրամին կայր ուժը։

Մանկամարդ կինը. — Պ. Բոլ Ատանի պէս դուք ալ չէ՞ք զայրանար այն աշխարհիկ կեղծիքին դէմ, որ կը խորշի անկեղծ աղջիկներէն, և լաւ ընդունելութիւն կ'ընէ վարձկան դերասանուհիներուն ու միջակարգ դասուն պատկանող պահուած կիներուն։ Դուք ալ անհրաժեշտ չէ՞ք նկատեր ընտանեկան միջավայրը մաքրել ու անբարոյական ամէն շփումէ զերծ պահել զայն, որպէս զի չպղծուի։ Դատաւորները պարտաւոր չե՞ն միթէ դաս բանալու ամուսնական անհաւատարմութիւն գործողներուն դէմ, անարժան կիները նետելով ապականուած կանանց ամբոխին մէջ։

Տէր սիրահարը. — Կը հասկնամ, Պ. Բոլ Ատան ամուսնական բարեփոխում մը կը ջատագովէ. ամուսնական կեանքը կ'ուզէ փրկել և անոր ազդեցութիւնը բարձր պահել։ Ակներեւ է թէ երիտասարդները տակաւ կ'ընդվզին ամուսնական կեանքին վերջոյ ամուսնութեան պիտի փարին, տեսնելով որ դատաւորները մարդոց ներքին կեանքին կը միջամտեն։ Ներելի է կասկած յայտնել այդ մասին։ Շատ մը այրեր իրենց ամուրիի ազատ կեանքէն չպիտի հրաժարէին, եթէ երբեք պարտաւոր ըլլային պսակի արարողութենէն յետոյ խստաբարոյ ու պարկեշտ ընկերութեան մը մէջ ատեն անցընելու։ Այդպիսի բանի մը առջեւ պիտի ընկրկէին շատեր։ Այրերը միշտ սա յոյսն ունին թէ քանի մը աշխարհիկ թեթեւ կիներ զուարթութիւն պիտի սփռեն ընտանեկան ինքնամփոփ կեանքին մէջ։

Մանկամարդ կինը. — Հապա մարդկային սերո՞ւնդը։

Տէր սիրահարը. — Օ՜հ, սիրելի տիկին, դժուար է գիտնալ թէ ինչո՞ւ համար այսինչ տղան խելացի կը ծնի և այնինչ տղան՝ տխմար։ Ինչպէս կ'ըլլայ որ պարկեշտ խանութպանի մը զաւակը տաղանդաւոր նկարիչ մը կը դառնայ։ Թերեւս հայրը իրիկուն մը վրդոված ըլլայ գեղեցիկ աղջիկ մը պատահած ցնորքէն։

Մանկամարդ կինը. — Դուք սիրահար մըն էք և բնաւ յարգ չէք ընծայեր բարոյականի։

Տէր սիրահարը. — Սիրելի տիկին, ինչպէս կը տեսնէք, դժուար է իրարու հետ հաշտեցնել սա երկու բառերը. բարոյական ու սէր։

Մանկամարդ կինը. — Պ. Բոլ Ատանի գիրքէն չէ՞ք ախորժիր միթէ։

Տէր սիրահարը. — Կ'ախորժիմ, որովհետեւ կը զայրացնէ զիս։

Թարգմ. Զ. ՆԷՄՑԷ ՆՕԶԻԷՌ

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (17)

ԺԱՔ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ՖՕՆ-ԲՈՒՎԷՐԹԻ ՋԱՂԱՑՔԸ

Ը.

— Սա տուփը ա՛ռ և նկարը անոր մէջ դիր։ Այն ատեն պիտի կրնաս անվթար պահել պատկերը, որովհետեւ կ'ենթադրեմ որ ինծի ձգելու միտք չունիս։

Ալպէր ժպտեցաւ և նկարը փափկօրէն դրաւ այն տուփին մէջ՝ զոր պառաւ կինը կիսովին բացած էր։ Յետոյ առաւ ու հետը տարաւ զայն նշխարի մը պէս։ Դրան սեմին վրայ իրարմէ բաժնուեցան։

— Գիշե՛ր բարի, մայր Ռընօ, ըսաւ Ալպէր, պառաւին ձեռքը սեղմելով։ Նորէն շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ։ Վաղը ձեզ տեսնելու պիտի գամ դարձեալ։ Գիշեր բարի կը մաղթեմ։

— Ցտեսութի՛ւն զաւակս. վաղը կը տեսնուինք։

Հազիւ Ալպէր մեկնած, մայր Ռընօ մտահոգութեան մատնուած իր նախազգացումներուն պատճառաւ և անծանօթ վըտանգէ մը վախնալով, կարճ Ֆիշիւի մը մէջ փաթթուեցաւ, և այն մթին ու ըստուերալից ճամբուն մէջ մտաւ, որուն հետեւած էր Ալպէր քիչ մը առաջ։

Թ.

Միլու չարութեան ոգին կը կրէր իր մէջ։ Իր դիւային միտքը, հանճարեղ ու բեղուն, հաճոյք կը զգար հնարքներ խորհելէ՝ դրամ ճարելու համար։ Եւ որովհետեւ խղճահարութենէ ու բարոյական ըզգացումէ զուրկ էր բոլորովին, յաճախ անպարկեշտ և նոյն իսկ ոճրապարտ աբարքներ ի գործ կը դնէր։ Արդարեւ ոճիր մը գործելու չպիտի վարանէր՝ իր կիրքերուն գոհացում տալու համար։ Արդէն մէկէ աւելի անգամներ գաղափարն յղացած էր ոճիր մը գործելու, և եթէ մինչեւ այն ատեն դիմադրած էր այդ փորձութեան, պատճառը սա էր որ գործին բոլոր հանգամանքները լաւ մը քննելէ յետոյ հասկցած էր գործին ծանր վտանգները։

Միլու երկու միջոց գտած էր այդ բանին համար, որոնք անխուսափելիօրէն զինքը պիտի առաջնորդէին հարստութեան կամ պատժական ատեանը։ Բայց մէկը կամ միւս միջոցը իրագործելու համար՝ ա և է դրամագլուխի պէտք ունէր ան։ Երկար ատեն սա յոյսը ունեցած էր թէ Լիւսիէն պիտի կրնար այդ դրամագլուխը հայթայթել՝ Ալպէր Մարիզէ փոխ առնելով, որուն քեռայրը պիտի ըլլար։ Ուստի Լիզի ու Ալպէրի ամուսնութեան խզումը ճշմարիտ աղէտ մը թուեցաւ Միլուի։ Իր սրտնեղութեան մէջ սա մտածումը կ'ունենար ան.

— Եթէ երբեք Ալպէր մէջտեղէն վերնայ, իրաց վիճակը ո՜րքան փոփոխութիւն պիտի կրէ։ Մայրը, արդէն իսկ հիւանդ, իր զաւկին կորուստին վրայ շատ չպիտի կրնայ ապրիլ։ Լիւսիէն ժառանգորդ պիտի ըլլայ, ու մինչեւ ժառանգութեան ստացումը՝ պիտի կրնայ քանի մը հազար ֆրանքի փոխառութիւն ընել։

Այդ գաղափարը Միլուի միտքը այն աստիճան գրաւած էր որ ինքնիրեն կ'ըսէր.

— Չափազանց չոգեւորուինք. պէտք է քիչ մը խորհինք այդ մասին։

Աւելի հանդարտօրէն խորհելու համար՝ զգուշաւոր Միլու իր բարեկամ Լիւսիէն Ռիշօն չգնաց տեսնել յաջորդ օրը այն օրուան, երբ Մարթն ու Ալպէրը միասին տեսած էր մայր Ռընոյի տան պարտէզին մէջ։ Միլու իր կարթը առաւ և անտարբերութեամբ ճամբայ ելաւ, ջրանցքին մէջ ձուկ որսալու նպատակաւ։

Հայրը, ծերուկ Կօնտինէ, փոքր տուն մը կը բնակէր Մալկի մօտ. Ալպէր Մարիզի այգեստաններուն մօտ կը գտնուէր։ Երկար ատենէ ի վեր կինը մեռած էր այդ մարդուն, որուն դիւրակեցիկ վիճակը խանգարուած էր զաւկին գէշ ընթացքին պատճառաւ։ Ֆօն-Բուվէրթի ջաղացքը կամ լաւ եւս է ըսել ջաղացքին աւերակները մաս կը կազմէին հայր Կօնտինէի հողային սեփականութեան։

Միլու ուռիի մը տակ նստաւ, ջաղացքին աւերակներուն մօտ, ու սկսաւ ձուկ որսալ։ Կարթին շարժումներուն հետեւելու կամ իր առջեւ պարզուած գեղեցիկ բնանկարին վրայ հիանալու երեւոյթ մը ունէր. զինքը այդ վիճակին մէջ տեսնող մը բնաւ չպիտի կասկածէր որ ի՛նչ գէշ մտածումներ կը յուզուէին իր մտքին մէջ։

Միլու կը դիտէր ջուրին յորձանքը և ջրվէժի ձեւով վար թափիլը՝ նախկին կամուրջին կամարակալներուն վրայ, բայց գաւառական այդ նկարագեղ անկիւնին վրայ չէր որ կը խորհէր։ Ժամէ մը ի վեր հոն կը գտնուէր, երբ մարդուն մէկը իր անունը տուաւ ետեւէն։ Լիւսիէն Ռիշօ էր ան, որ Մալկէն կը դառնար, ջրանցքին ճամբով, իր քեռորդիին հետ ունեցած բուռն վէճէն յետոյ, զոր առաջ բերինք արդէն։

— Շնորհաւորութիւններս, ըսաւ Լիւսիէն հեգնական շեշտով։ Կարթով ձկնորսութիւն ընելու եկեր ես։ Կ'երեւայ թէ բնաւ սրտնեղութիւն չունիս։

Միլու ոտքի ելաւ իսկոյն։ Լիւսիէնի գրգռուած շեշտը ի վեր կը հանէր իր մտքին վիճակը։

— Ապահովաբար Մալկէն կուգաս, ըսաւ Միլու։ Կռահելով անցած դարձածը, Միլու մեղմաձայն յարեց.

— Սակայն քեզի խորհուրդ տուած էի որ կռիւ չընես մօրաքեռորդիիդ հետ։

— Բայց սիրելիս, ամէն մարդ քեզի պէս պաղարիւն չէ, պատասխանեց Լիւսիէն. կը կարծե՞ս որ ձուկ որսալու սիրտ պիտի ունենամ, երբ...

— Կը բաւէ, կը բաւէ, մեղադրանքի մի՛ սկսիր, ընդմիջեց Միլու։ Թերեւս այս առտու քինէ լաւագոյն գործ մը տեսայ հոս։ Մնաց որ աւելորդ խօսք չուզեր. կրնան մեզ լսել և քու յուզեալ կերպարանքդ տեսնել։ Վերադառնա՛նք։

Միլու իր բարեկամին թեւէն բռնեց ու քաշեց տարաւ դէպի այն ագարակը, ուր կը բնակէր հայրը և որ քանի մը մեթր հեռու կը գտնուէր։ Տունը մարդ չկար։ Հայր Կօնտինէ և ծառաները դաշտ գացած էին։ Միլու իր սենեակը տարաւ Լիւսիէնը։

— Հիմա խօսէ՛։ Ի՛նչ ըրիր այս առտու։

Լիւսիէն պատմեց թէ անքուն և տըխուր գիշեր մը անցընելէ յետոյ, առանց գիտնալու իր ըրածը, Մալկ գացած էր՝ բացատրութիւն մը ունենալու համար Ալպէրի հետ։

— Կռուեցա՞ք իրարու հետ։

— Այո՛, և ոչ, պատասխանեց Լիւսիէն, ամօթէն կարմրած։ Սպաննելու էի զանի. աւելի զօրաւոր չըլլար։

— Ինչ անցաւ դարձաւ։

Լիւսիէն պատմեց Ալպէրի հետ ունեցած տեսակցութիւնը։

— Կը խոստովանի՞ թէ Օր. Ալպէրը կը սիրէ։

— Չի խոստովանիր, բայց չուրանար ալ։

— Գիտէ՞ թէ մայր Ռընոյի պարտէզը տեսած եմ զինքը։

— Այո՛, ըսի իրեն, և այն ատեն շատ բարկացաւ։ Կը կարծէ թէ զինքը կը լրտեսես. ինչպէս գիտես՝ կ'ատէ քեզ։ Երբեք չպիտի կրնամ կրկնել քու հասցէիդ ուղղած նախատական խօսքերը։

Միլու ցնցեց ուսերը. նախատինքներէ ազդուող մարդ չէր։

— Այդ աղուոր տղան ինչ կրնար ըսած ըլլալ քեզի։

— Նախ քու հօրդ օճիքին փակաւ...

— Հօ՞ս։

(Շարունակելի)

ԱՌՈՂՋԻ ՅՈՒՑԱՏԵՏՐ

Անգլիացի բժիշկ Տօքթ. Ուէպէր անցեալ շաբթու Լոնտոնի մէջ բանախօսութիւն մը ընելով, երկարակեցութեան գլխաւոր պայմաններ յանձնարարեց սա հետեւեալ վեց սկզբունքները. — 1. Մարմնոյն ամէն գործարաններն ալ պէտք է ամէն օր բաց օդի մէջ, խոր շնչառութեամբ, շարժել։ 2. Ուտելու և խմելու ինչպէս նաեւ մարմնական ամէն հաճոյքներու մէջ չափաւորութիւնը ձեռքէ չթողուլ։ 3, Տանը օդը միշտ մաքուր պահել և կարելի եղածին չափ բացօթեայ անցընել։ 4. Կանուխ պառկիլ և կանուխ ելլել պէտք է. և 6—7 ժամ կամ առաւելն 8 ժամէ աւելի չքնանալ։ 5. Ամէն օր լուացուելով, կամ լողնալով, մարմինը այնինչն մաքուր առողջ պահել։ 6. Մտաւորական կարողութիւնները համաձայն զբաղումներով զօրացնել։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

Անգլիոյ և Մ. Նահանգաց յարաբերութիւններուն նկատմամբ Լոնտոնէն հետեւեալը կը գրէ Թանի թղթակիցը.

Ամերիկեան մէկ քանի լրագիրներու մեծազօր Տնօրէն Պ. Հիրսթի յարձակումները Անգլիոյ դէմ Լոնտոնի մէջ մինչեւ մէկ աստիճան տպաւորութիւն մը կը գործեն։ Տէյլի Նիւզ երէկ առաւօտ կը յայտարարէ թէ Պ. Հիրսթի անգլիատեացութիւնը բնաւ անկեղծ չէ. այդ քաղաքագէտը, նախագահութեան նախկին ընտրելի, միայն նպատակ ունի յենուլ ամերիկացի ընտրողներուն ունեցած իրական կամ երեւակայական տհաճութեանը վրայ Անգլիացիներուն նկատմամբ։ Տէյլի Նիւզի այս դիտողութիւնը քիչ մը միամտութեան արդիւնք է, վասն զի Պ. Հիրսթ կրնայ լաւ ճանչնալ իր երկրացիներուն ճաշակները, և եթէ, անոնց շնորհը վայելելու համար անգլիատեացութիւն կը ձեւացնէ, պատճառը այն է թէ Ամերիկացիները բոլորովին պատրաստ են սիրելու այն որ Անգլիացիները չեն սիրեր։ Մեծն-Բրիտանիան քննադատելը ժողովրդականութեան միջոց մըն է, ուրկէ մէկէ աւելի քաղաքագէտներ կրցած են օգտուիլ ամերիկացի ընտրողներուն մօտ և մանաւանդ իրլանտական տարրէն, որ անկարեւոր բան մը չէ, և որուն քուէն ուզած է Պ. Հիրսթ՝ Նիւ-Եորքի ընտրութեանց մէջ։ Անշուշտ ասոր մէջ կը կայանայ ամերիկացի այդ միլիոնատէր ընկերվարականին անգլիատեացութեան գաղտնիքը։ Ուեսդմինսդըր Կազեթ, երէկ իրիկուան իր թիւին մէջ, Պ. Հիրսթի պատիւ մը կ'ընէ երկար յօդուած մը հրատարակելով, որուն տիրող ոգին այն է թէ կը ներկայացնէ Մ. Նահանգաց մէջ։ Անգլիացիները մեծապէս ուշադիր են այն ամէն բաներուն որոնք կրնան վնասել Մ. Նահանգաց հետ իրենց յարաբերութիւններուն. իրենց քաղաքականութեան գլխաւոր վարդապետութիւնն է բարեկամութիւնը՝ Մ. Նահանգաց հետ։ Կարելի է ըսել թէ ամէն բան պիտի զոհեն այդ բարեկամութեան։ Ուաշինկդընի անգլիական դեսպան Սըր Մորթիմըր Տիւրան տարւոյս վերջերը յանկարծակի ետ կոչուեցաւ, վասն զի այնպէս կը նկատուէր թէ բաւական եռանդուն և մանաւանդ յաջող կերպով չէր պաշտպաներ իր երկրին շահերը. նաեւ թէ իր մրցակցին՝ գերման դեսպանին չափ յաճախ ձի չէր հեծներ նախագահ Պ. Ռուզվէլդի հետ։ Երբ Ճամայքայի միջադէպը ծագեցաւ կառավարիչ Սըր Ա. Սուէթընհէմի և ամերիկեան ծովակալին միջեւ, Անգլիոյ կառավարութիւնը իրաւունք չտուաւ իր պաշտօնատարին, առանց սպասելու անոր բացատրութեանցը. սակայն Աստուած գիտէ թէ ո՛րքան քիչ սովոր է այդ եղանակով գործելու. բայց Ամերիկայի հետ բարւոք յարաբերութիւնները ամէն բանէ առաջ պէտք է անցնին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱ

Ամսթէրտամի մէջ բաւական յուզում կը պատճառէ Վիլհէլմ կայսեր այցելութեան յետաձգումը և կամ ոմանց ըսածին նայելով բոլորովին մէկ կողմ թողուիլը։ Ընդհանուր կերպով սա կարծիքը կը տիրէ թէ Հոլանտայի ու Պելճիքայի միջեւ բանակցութիւնները ասոր պատճառներէն մէկը կը կազմեն, մանաւանդ թէ հինգ տարի առաջ լրջօրէն խնդիր եղաւ Հոլանտայի ու Գերմանիոյ միջեւ հաստատել թղթատարական միութիւնը, նոյն իսկ մաքսային, որուն համար խնդիր եղած է այսօր բանակցիլ Հոլանտայի ու Պելճիքայի միջեւ։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Մոլթքէ-Հարտէնի դատին առթիւ Գերմանիոյ մէջ երեւան ելած գայթակղութիւններու մասին Հոլանտայի լրագիրներուն հեգնական հրատարակութիւններն ալ պատճառ մը կը կազմեն վերոգրեալ յետաձգումին։ Վերջապէս Ռոթէրտամի մէջ գործաւորական վէճերու առթիւ Գերմաններուն ընթացքը և ուրիշ պատճառներ ալ ձգտեալ վիճակ մը առաջ բերած են Գերմանիոյ և Հոլանտայի միջեւ։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ. ԵՒ Պ. ԼՈՒՊԷ

Ալզաս-Լօռէնի լրագրին Տնօրէնին և Պ. Լուպէի միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութեան մասին Պերլինէր Թակեպլաթ կ'ըսէ.— «Վիլհէլմ կայսրը, Քարլսրուհէ ժամանելէն առաջ, Նախարարապետը Շդրասպուրկ հրաւիրեց։ Այդ միջոցին կայսեր ու նախարարապետին միջեւ կատարուած տեսակցութիւնը, ուր Պ. Տէլքասէի անունը յաճախ արտասանել հարկ եղաւ, նախաբանը եղաւ Ալեճզիրասի Դեսպանախորհուրդը առաջ բերող խնդրոյն։ Տակաւին դժուար է հաստատել թէ Վիլհէլմ Բ.ի ու Պ. Լուպէի տեսակցութեան անյաջողութիւնը և թիւրիմացութիւնը մինչեւ ո՛ր աստիճան ազդեցին վերոգրեալ խնդրոյն վրայ։ Ամէն պարագայի մէջ սա ուրախալի է որ նախորդ Նախագահ Պ. Լուպէ պատրաստակամութիւն ցոյց տուած է տեսակցելու Գերմանիոյ կայսեր հետ և թէ նոյն իսկ տրամադիր էր առաջին քայլը առնելու։»

— Ֆրանքֆուրդէր Զայդունկ ալ կը խօսի Վիլհէլմ Բ.ի և Պ. Լուպէի տեսակցութեան խնդրոյն վրայ. կարելի չի նկատեր որ Պ. Լուպէ առանց տեղեկութիւն տուած ըլլայ։ Կ'ըսէ թէ Անգլիոյ թագաւորն էր որ եսքերը Պ. Լուպէի իմացուց Վիլհէլմ Բ.ի տեսակցութեան պատճառները։ Ֆրանքֆուրդէր Զայդունկ ցաւ կը յայտնէ այդ տեսակցութիւնը չյաջողելուն համար։

ՀՈԼԱՆՏԱ ԵՒ ՊԵԼՃԻՔԱ

Պրիւքսէլէն ֆրանսական թերթերուն ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ.—«Հոլանտեւպելճիքական համաձայնութեան առթիւ զարմանք պատճառեց սա պարագան թէ Պելճիքայի կառավարութեան անդամներէն և ոչ մէկը երկուշաբթի օրը ներկայ գտնուեցաւ Միթրակայծին մէջ՝ հոլանտական պատուիրակներուն բարի գալուստ մաղթելու համար։ Կ'երեւայ թէ այս ձեռնպահութիւնը Գերմանիոյ վերագրելու է։ Պրիւքսէլի և Լա Հէյի գերման դեսպանները, իրենց կառավարութեան անունով, պնդեր են որ պաշտօնական որ և է աջակցութիւն չընծայուի Հոլանտայի ու Պելճիքայի միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացնելու նպատակով կազմուած յանձնաժողովին ո՛չ Պելճիքայի և ոչ ալ Հոլանտայի կողմէն։ Այդ յանձնաժողովը պաշտօնական հանգամանք մը չունենալով դժուար չէ եղած գոհացում տալ Գերմանիոյ դեսպաններուն։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նիւ-Եորքի մէջ երեքշաբթի օրը տեղի ունեցան քաղաքապետական ընտրութիւնները, ինչպէս նաեւ զանազան նահանգներու մէջ։ Նիւ-Եորքի մէջ, առաջին արդիւնքներուն նայելով, տէմոքրաթ կուսակցութիւնը տեղին մեծամասնութիւն շահած է, ընդդէմ զանազան կուսակցութեանց, մանաւանդ անոր որուն պետն է Պ. Հիրսթ։ Նիւ-Եորք Հէրըլտ կ'ըսէ թէ Պ. Հիրսթ հինգ հարիւր հազար ձայնի փոքրամասնութիւն մը ունի։ Մէրիլէնտի ու Քենթըքիի մէջ ալ տէմոքրաթները յաղթած են։ Մասաչուսէթի կառավարիչը, որ հանրապետական կուսակցութեան կը վերաբերի, վերընտրուեր է։ Նիւ-Եորքի մէջ տէմոքրաթներուն յաջողութեան հակառակ, այդ նահանգին երեսփոխանները հանրապետական կուսակցութեան պիտի պատկանին։ Փենսիլվանիոյ մէջ նոյն կուսակցութիւնը յաջողած է։ Սան-Ֆրանչիսքոյի մէջ գործաւորական կուսակցութեան ընտրելի Պ. Մաք Քէյթի քաղաքապետ ընտրուեցաւ։ Նիւ-Ճէրսէյի եւ և Ռոտ-Այլընտի մէջ ալ կ'երեւայ թէ տէ[illegible] Ռուզվէլդ իր ամարանոցը՝ Օսթէրպէյ գնաց քուէ տալու։ Այդ կողմերը հանրապետական կուսակցութեան յաջողութիւնը հաւանական չերեւար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիոյ նաւատորմին ծրագիրը այս տարուան համար պիտի պարունակէ վարկեր՝ Վիլհէլմսհաֆէնի նաւահանգիստին շինութիւնները աւարտելու համար, վասն զի այդ նաւահանգիստին կարեւորութիւնը պիտի աւելնայ գերման նաւատորմին զարգացումովը։ Նաւատորմը մէկ քանի տարիէն երկու կրկին նաւաբաժիններէ պիտի բաղկանայ։ Անոնց մէկը Քիլ կեցած է. երկրորդը, որ հետզհետէ կը կազմուի, պիտի յաջորդէ հիմա Վիլհէլմսհաֆէն գտնուող պահեստի նաւաբաժնին։ Այդ նաւահանգիստը կը պատրաստուի՝ նաւային կայանի ապագայ դերին համար Հիւսիսային ծովին մէջ. նաեւ իբրեւ կեդրոն գերմանական երկու կրկին նաւաբաժիններուն։

—Պ. ֆոն Միւլպերկի անուանումը՝ իբրեւ բրուսիական դեսպան Վատիկանի մօտ, վերջնական է։ Իբրեւ արտաքին գործոց խորհրդական՝ անոր պիտի յաջորդէ Թէհրանի գերման դեսպան Տօքթ. Սթէմրիխ, որ առեւտրական գործերու համար մասնագիտութիւն ունի։

—Պերլինի թերթ մը կ'ըսէ թէ գերման ճարտարագործութիւնը շատ փութկոտութիւն ցոյց չի տար Թուրքիոյ միջազգային արուեստահանդէսին մասնակցելու, որուն համար հրաւէր ստացած է գերման կառավարութիւնը։ Այդ վարանումին պատճառ կը նկատուի այն պարագան թէ միեւնոյն թուականին Պելճիքայի ու Իտալիոյ մէջ ալ արուեստահանդէսներ տեղի պիտի ունենան։ Այսու հանդերձ գերման կառավարութիւնը որոշած է բանակին, նաւատորմին, հանրային կրթութեան և գեղարուեստի մասին ճիւղեր հաստատել Թուրքիոյ արուեստահանդէսին մէջ։

ԱՆԳԼԻԱ

Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Մաւրիդանիա խաչոր նոր շոգենաւը, որ Լուզիթանիայի նմանն է, և որ միեւնոյն Ընկերութեան կը վերաբերի, փորձի ենթարկուելով հաստատուեր է թէ ժամը $27^1/_2$ հանգոյց արագութիւն ունի՝ երեք հարիւր մղոն հեռաւորութեան մը վրայ՝ այսինքն մէկուկէս հանգոյց աւելի Լուզիթանիայէն։

—Մանչէսդըրի դատարանը պիտի դատէ ամուսնական խզման խնդիր մը։ Իպլիւդըն անուն կին մը 5680 անգլիական ոսկիի հատուցում կը պահանջէ զինքը վճռաւականէ մը՝ Պ. Ուիլեըմ Ուա-Պըքսդըն, որ կը մերժէ ամուսնանալ այդ կնոջ հետ, որուն խոստացած տուած էր։ Մինչեւ հոս եղածը շատ բնական բան մըն է, բայց խնդրոյն հետաքրքրական կողմը այն է թէ 1891ին, երբ այդ խոստումը կը տրուէր, տիկին Իպլիւդըն ամուսնացած էր։ Դատարանը միթէ նկատողութեան պիտի առնէ՞ այրի մնալու պարագային համար եղած այդ նախզգուշութիւնը։

—Շիրպուրկէն կը հեռագրեն թէ Մոհիմֆ թօրփիլանաւաձը, որ իբրեւ վառելանիւթ ձէթ կը գործածէր, փորձի ենթարկուելով ժամը $34^1/_{10}$ հանգոյց արագութիւն մը ունեցեր է։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ. — Պետական Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Բ. Դրան Կայս. Ամէտի դիւանին քարտուղարներէն Սէմիհ պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Հանրային Պարտքի վարչութեան Սելանիկի ընդհանուր Տնօրէն Նէջաթ պէյի և ընդհանուր քննիչ Պ. Վիոլէի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Մալաթիոյ Նաիպ Իսմէթ Յախբէթաւին էֆ.ի և Րումէլիի Կայս. երեք նահանգաց ոստիկան-զինուորներու կազմակերպութեան ծառայող հազարապետ Նաւարօ էֆ.ի։

— Իմթիազի ոսկի նշանը շնորհուած Կայս. Պալատան քարտուղարներէն Ինվէր պէյի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ. — Վեհ. Սուլթանը, հեռագիր մը ուղղելով Անգլիոյ թագաւորին, շնորհաւորեց անոր ծննդեան տարեդարձը։ Էտուարտ Է. հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

— Վեհ. Սուլթանին կողմէ արարողապետ Կալիպ փաշա և Կայս. անձնական սպայակոյտին մէջէն Ապտուլլահ փաշա, շաբաթ օրը Անգլիոյ դեսպանատունը երթալով Էտուարտ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուին դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քօնորի։

— Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները ալ շաբաթ օրը Անգլիոյ դեսպանատունը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քօնորի։

— Շաբաթ կէս օրէն ետքը դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քօնոր շնորհաւորական ընդունելութիւն մը կատարեց դեսպանատան մէջ։ Ներկայ գտնուեցան դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեաները և Կ. Պոլսոյ անգլիական գաղթականութեան երեւելիները։ Բոլոր ներկաներուն թէյի սեղան մը տրուեցաւ։

— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, զինուորական նուագախումբերու խումբ մը Անգլիոյ դեսպանատունը երթալով ընդունելութեանց պահուն նուագեց։

— Աւստրիոյ, Ռուսիոյ, Իտալիոյ ու Պարսից դեսպանները, Ֆրանսայի ու Ամերիկայի դեսպանատանց գործակատար[illegible]քայի դեսպանները և Սեւ Լերան ու Պուլկարիոյ գործակատարները Անգլիոյ դեսպանատունը երթալով իրենց այցետոմսը թողուցին շնորհաւորութեան համար։

—Պատրիարքական փոխանորդներն ալ Անգլիոյ դեսպանատունը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

—Արտաքին գործոց խորհրդական Նաում փաշա, պետական Խորհուրդին անդամ Ալէքսանդր պէյ Մավրոեէնի և Հաշուակալութեանց Ատեանին անդամ Գրիգոր էֆ. Խըրըրեան շաբաթ օրը Անգլիոյ դեսպանատունը գացին շնորհաւորութեան համար։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Ֆրանսայի նաւաշինարաններուն մէջ շինուած օսմ. երկու թորփիլանաւաձ-յածանաւակները՝ Պարզը Սաքվէթ և Բէյքը Շէվքէթ վերջերս Պիրէան ժամաներ են, ուր երեք օր մնալէ ետքը, դէպի Կ. Պոլիս ճամբայ պիտի ելլեն։

ՆՊԱՍՏ. — Մանճուրի գաւառակին երկրաշարժէն վնասուողներուն համար, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, նպաստամատոյց յանձնաժողովին կողմէ Վանայ նահանգը ղրկուած երեք հարիւր ոսկին նոյն տեղը կազմուած յանձնաժողովին ներկայութեանը բաշխուեր է նպաստի կարօտ եղողներուն։

ՎԱՆԱՅ նահանգին մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ այս միջոցիս նոյն նահանգին մէջ ժամ առաջ արմտիք բերել տալու և մթերելու, եղած պէտքերը հոգալու մասին հարկ դատուած միջոցները առաջարկելու, անոնց կիրառումը հսկելու և գիներու բարձրացումը արգիլելու համար։

—Մեծ-Եպարքոսը գրեց Վանայ կուսակալութեան թէ Երկրագործական Պանքան տրամադրուած է 450,000 ղրուշ յատկացնել, որպէս զի, Վանայ նահանգին մէջ այս տարուան հունձքերու անբաւականութեանը հետեւանքով, դուրսէն արմտիք բերել տրուի՝ քանի որ ներկայ եղանակին մէջ փոխադրութիւնները կրնան դիւրութեամբ կատարուիլ։ Այդ արմտիքները յարմար եղանակին մասնաւոր յանձնաժողովին կողմէ նոյնութեամբ պիտի բաշխուի կարօտներուն՝ փոխադարձ երաշխաւորութեամբ։ Եպարքոսական այդ հրամանին համաձայն, նոյն յանձնաժողովը կազմուելով հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են և առատ արմտիք արտադրող վայրերու հետ բանակցութեան ձեռնարկուած է։

ՎԱՌԵԼԱՆԻՒԹԵՐԸ. — Քաղաքապետութիւնը ծանոյց ամէն կողմ որ անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարարութեան անունով Կ. Պոլիս բերուած փայտերը նաւերէն ցամաք հանելու և կշռելու գործողութիւնները շուտով կատարուին և ամէն տեսակ դիւրութիւններ ընծայուին։ Իզմիտի ու Գաւթէմանիի ծովեզերքներէն Կ. Պոլիս բերուելիք փայտերուն համար ղրկուած երկու շոգենաւերը անբաւական ըլլալով երկու երեք շոգենաւ եւս պիտի ղրկուին։

— Եանեայի նահանգին մէջ պատրաստուած 20,000 կենդինար ածուխներէն 100,000 օխան մօտերս Կ. Պոլիս պիտի բերուին։

— Ամսոյս սկիզբէն մինչեւ 17, Միտիայի ու Աթթէբլըլի եզերքներէն նաւերով և զանազան վայրերէ շոգենաւով 1,282,900 օխա ածուխ և 1,078 չէքի փայտ բերուած են Կ. Պոլիս։ Սելանիկի ծովեզերքը 22,000 կենդինար ածուխ պատրաստ կայ՝ Կ. Պոլիս ղրկուելու համար. նաեւ մինչեւ տարւոյս վերջը 35,000 կենդինար ալ պիտի ղրկուին։

— Կ. Պոլսոյ զանազան վայրերը երէկ ալ իւրաքանչիւր չէքին 23 ղրուշէն սկըսեալ վաճառուիլ քաղաքապետութեան կողմէ Կ. Պոլիս բերել տրուած փայտերը։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ գաւառին մէջ յառաջդիմութիւնները ու զարգացումները աւելի եւս արդիւնաւորելու և Եվգաֆի, կրթական, հանրօգուտ շինութեանց, երկրագործութեան ու թաղապետական գործերու մասին խորհրդակցելու, որոշումներ տալու, ի հարկին ձեռնհաս պաշտօնարաններէն հրահանգ խնդրելու և կիրառումը հոն կարելի նկատուած որոշումները գործադրելու պաշտօնով յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ ձեռնհաս և հմուտ անձերէ։ Այդ յանձնաժողովը նախ պիտի զբաղի վագֆի վերաբերեալ գործերով։ Առայժմ Երուսաղէմի մեծ մզկիթին նորոգութեան մասին հրահանգ պիտի խնդրուի ձեռնհաս պաշտօնարանէն։ Յետոյ ձեռք պիտի առնուի Երուսաղէմի մէջ ջուր բերել տալու անհրաժեշտ խնդիրը։ Այդ մասին ալ հարկ եղած միջոցները շուտով ձեռք պիտի առնուին։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանի փոխանորդ Պ. ֆոն Քիտէրլէն Վախթէր, որուն Գոնիա ուղեւորիլը ծանուցուեցաւ, ուրբաթ գիշեր պահ մը Եսկիշէհիր մնալէ ետքը, շաբաթ առտու Գոնիա ժամաներ է։ Պ. ֆոն Քիտէրլէն Վախթէրի հետ կը գտնուին Անատոլի երկաթուղիի Ընկերութեան վարչական Խորհուրդին անդամ Պ. Հէրֆլիխ ու աղջիկը, դեսպանատան խորհրդական Պ. ֆոն Պէլով և դեսպանատան պաշտօնեաներէն ոմանք։

ԿԵՂԾՄԱՇԿԻ ՇԻՃԱԴԵՂԸ.— Միւնիխի մէջ հրատարակուող բժշկական թերթ մը կը ծանուցանէ թէ կեղծմաշկի համար նոր շիճադեղ մը գտնուած է։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանատունը, հինգշաբթի օրը, Թարապիայէն Բերա պիտի փոխադրուի։

ԵԷՆԻՔԷՕՅԻ հրդեհէն վնասուող աղքատներուն նպաստելու համար կազմուած յանձնաժողովը, երէկ, իր առաջին նիստը գումարեց Բերայի Թաղապետութեան պաշտօնատանը մէջ՝ քաղաքապետ Րէշիտ փաշայի նախագահութեամբ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը նկատելով որ Սալը Բազարի, Գապաթաշի ու Սիրքէճի միջեւ 55 թիւ շոգենաւակին միջոցաւ կատարուած երթեւեկութիւնը արդիւնաւոր կ'ըլլայ և հասոյթներն ալ օրէօր կ'աւելնան, որոնց 56 թիւն ալ [illegible]

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Իգտամ կ'ըսէ թէ Վիեննայի մէջ մանիֆաթուրայի մեծ վաճառականութեամբ զբաղող Ռիւթօ Հաճի Ռիւթիչ 630,000 քուրոն բացով իր վճարումները դադրեցուցեր է։ Այդ վաճառատունը մեծապէս վնասուեր է վերջերս պատահած սնանկութիւններէն։

— Պէշթայի մէջ, կ'ըսէ նոյն թերթը, Պէյնարտ Շթայնէրց ատաղձի վաճառատունը հինգ միլիոն ֆր. բացով սնանկացեր է։ Այդ վաճառատան պետը պաշտօնեաներուն կողմէ հարցաքննութեան ենթարկուեր է, վասն զի շատ մը ապացոյցներ կան թէ այդ սնանկութիւնը խարդախուած է։

— Պուքրէշի մէջ Գանըզու Սթրինո մանիֆաթուրայի մեծ վաճառատունը իր վճարումները դադրեցուցեր է։ Պարտքը մէկ միլիոն ֆր.ի չափ է։

— Իզմիրէն կը ծանուցուի թէ տեղւոյն վաճառատուններէն մէկը իր վճարումները դադրեցուցեր է։

ԱՏԻՒԼՃԵՎԱԶԻ մէջ վերջերս երկու անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, սակայն բարեբախտաբար վնասակար հետեւանք մը չեն ունեցած։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ-ՊԻՆՏԻՔԻ ԳԻԾԸ. — Հայտար Փաշայէն մինչեւ Բէնտիք երկաթուղիի երկրորդ գիծի մը շինութեան վերաբերեալ պայմանագրութիւնը ամսոյս 13ին առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան պաշտօնատանին մէջ ստորագրուեցաւ, Անատոլի երկաթուղիին ընդհանուր Տնօրէն Պ. Հիւկէնինի ներկայութեանը։ Այդ երկրորդ գիծին յատակաձեւերը մինչեւ մէկ ամիս նոյն նախարարութեան պիտի ներկայացուին և տասներեք ամսուան մէջ շինութիւնները պիտի աւարտին։ Մեծ գնահատման արժանի է Անատոլի երկաթուղիի Ընկերութեան այս երկրաշէն ձեռնարկը, որ մեծապէս պիտի դիւրացնէ փոխադրութիւնները, և որ պիտի աւելնայ նոյն Ընկերութեան կողմէ մինչեւ հիմա երկրին մատուցուած օգտակար ծառայութեանց վրայ։ Գիծին այն տեղերը ուր անցքեր կան կառքերու համար եայլն, կանոնաւոր կամուրջներ պիտի շինուին։

ՍՊԱՆԻՈՅ դեսպան Քամբօ տի Սակրատօ մարքիզը, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած է և բոլորովին բժշկուելէն ետքը Պէօյիւքտէրէէն Բերա պիտի փոխադրուի։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատունը, շաբաթ օրը, Պէօյիւքտէրէէն Բերա փոխադրուեցաւ։

ՀԱՑԸ.—Քաղաքապետութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առաւ, որպէս զի երէկուընէ գործադրուի այն որոշումը, որով հացերը կշռուելով պիտի ծախուին՝ պակաս հացերու վաճառումը արգիլելու համար։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ անգլիական հիւպատոս Պ. Շիբլի Լոնտոնէն Կ. Պոլիս ժամանեց՝ ասկէ իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը գրեն թէ Պանտըրմայի շրջակայքը անօրինակ առատութեամբ բալամուտ կ'որսացուի։ Ամէն օր այդ ձուկերով լեցուն սայլեր կը ժամանեն Պրուսա։ Այս օրերս մեծաքանակ խնձոր ու շագանակ կը ղրկուի Աղեքսանդրիա։ Երկաթուղիի կայանները լեցուած են ռաքիի տակառներով, որոնք Ռումանիա ու Պուլկարիա կը ղրկուին։ Ամէնէն լաւ տեսակ ռաքին Պրուսայէն մէկ քանի ժամ հեռու Միս գիւղին մէջ կը պատրաստուի։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ աւստրիական շոգենաւ մը վերջերս, նոյն քաղաքը տարեր է 240 անտուկ ոսկի դրամ՝ այսինքն ընդամէնը 1,200,000 ոսկի, որոնք զանազան պանքերու ճիւղերուն կը վերաբերին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութիւնը որոշեց յառաջիկայ ապրիլէն սկսեալ հարիւրին հինգ «պէյիյէ» տալ, բացի Եէմէնէ, Պաղտատէ, Մուսուլէ ու շրջականերէ, վասն զի այդ հեռաւոր վայրերուն մէջ վաճառող անձեր գտնելը դժուար կ'ըլլայ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ փաստաբաններէն Մուսթաֆա Արիֆ էֆ. հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն մենաշնորհ խնդրեց Վարտար Գաբուէն մինչեւ Սելանիկ-Կ. Պոլսոյ երկաթուղիի կայարանը թրամուէյի գիծ մը հաստատելու և շահագործելու համար։ Նոյն նախարարութիւնը քննութեան ենթարկեց այդ խնդրագիրը։

ԷՊԻՕՂԼԸ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ. — Սապահ կ'ըսէ թէ Էպիօղլը վաճառատան պահանջատէրերէն երկու հոգի դատարանէն պիտի չդիմեն, այլ մասնաւոր կարգադրութիւն մը նախամեծար համարելով, եթէ իրենց առնելիքի հատուցումը երաշխաւորուի, առաջարկուած պայմանները պիտի ընդունին։ Պահանջատէրերուն միւս մասը անպատճառ դատարանը դիմել կ'ուզէ։ Էպիօղլը վաճառատան համար քոնթրոլի պաշտօնեայ մը գտնելու խնդրոյն գալով, այդ պարագան ալ օգտակար պիտի չըլլայ, վասն զի պահանջատէրերը կ'ուզեն որ այդ պաշտօնեան ընդարձակ իրաւասութիւններ ունենայ և վաճառատան տէրերը բնաւ գործի չխառնուին, մինչդեռ հաւանական է որ վաճառատան տէրերը այս պայմանը պիտի չընդունին։ Այս կերպով գործը բոլորովին դժուարացած և յապաղած է։ Սապահ կ'ըսէ թէ պահանջատէրերուն կողմէ Պ. Էսէյիի պաշտօն յանձնուած էր վաճառատան գործառնութեանց վրայ հսկել և օրական վաճառմանց արդիւնքը պահել, սակայն Էպիօղլը վաճառատունը զանազան ճիւղեր ունենալով, քննիչին պաշտօնը կը դժուարանայ. նաեւ Էպիօղլըները այդ պաշտօնեային միջամտութեանը արգելք կ'ըլլան և ամէն իրիկուն քիչ մը դրամ կը յանձնեն անոր իբրեւ օրական վաճառմանց արդիւնք։ Սապահ կը յարէ թէ Պայրամի և ներկայ եղանակին առթիւ Էպիօղլը վաճառատունը բաւական առեւտուր կ'ընէ, բայց քոնթրոլի պաշտօնեային յանձնուած դրամը հազիւ կը բաւէ վա[illegible] թօշակներուն։ Դուրէժէն վերջերս երկու անգամէն եկած 2100 ոսկի, ուրիշ տեղէ առնուած 400 ոսկի և գաւառներէն ժամանած զանազան գումարներ ցոյց չեն տրուած պահանջատէրերուն։

ՊԵՐԼԻՆԻ օսմ. դեսպանատան խորհրդական Մէհմէտ Րաղըպ պէյ իբրեւ օսմ. պատուիրակ ներկայ պիտի գտնուի 1908ին Ժընեւի մէջ գումարուելիք աշխարհագրութեան միջազգային համաժողովին։

ԽԱՀՈՒԷԻ ԲԵՐՔԸ. — Պրազիլիայէն Լոնտոն ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ խահուէի բերքը այս տարի առատ պիտի ըլլայ։ Համպուրկի մէջ 2,120,000 պարկ և Հավրի մէջ ալ $3^1/_2$ միլիոն պարկ խահուէ պատրաստ կան։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ. — Եվգաֆի Նախարարութեան արկղակալներէն Մուսթաֆա էֆ.ի մայրը՝ Էսմա Կիւլլի հանըմ, անցեալ չորեքշաբթի իրիկուան իֆթարի ատեն մեռաւ հարիւր քսանհինգ տարեկան։

ՊԷՕՅԻՒՔՏԷՐԷԻ մէջ, շաբաթ օրը, Ճէմալ անուն տղեկ մը, որ իր մօրը հետ շոգենաւէն կը սպասէր Պոլիս երթալու համար, տեսաւ ծովեզերքը պտտիլ, փայտի չէքին քով գնաց և կշիռով սկսաւ խաղալ, սակայն կշիռին թեւը տեղէն խախտելով տղուն վրայ ինկաւ և ծանր գլխէն վիրաւորեց. թէեւ անմիջական դարմանները եղան, բայց քիչ ետքը մեռաւ։

ԴԱԼԱԹԻՈՅ մէջ, առջի օրը, երկու հոգի Սպիրօ անուն մարդու մը մօտենալով ըսին թէ տասը ոսկի կորսնցուցած են, զոր ինք առած է։ Սպիրօ հերքեց, սակայն կարեւորութիւն չտուին, վրան նայեցան և գօտիին մէջ գտնուած քսան ոսկին չորթելով անոնց տեղ պղինձ դրամներ դրին ու փախան։

ԳԱՍԸՄՓԱՇԱՅԻ Րիզա Փաշա թաղը, Օրթա Պիւլպիւլ փողոցին մէջ, անցեալ գիշեր փաստաբան Գոլոլեան Պետրոս էֆ.ի ու ընկերներուն սեպհական և Քալիօփի Պաչաքա անուն Հելլենուհիի մը բնակած փայտաշէն տան վերի յարկէն հրդեհ ծագեցաւ, սակայն անմիջական օգնութիւններով կարելի եղաւ մարել։ Քալիօփի, այդ տան սենեակները զատ զատ վարձած, և իր կարասիները ապահովագրած էր։ Ոստիկանութիւնը, կ'ըսէ Սապահ, հաւանական նկատելով որ հրդեհը դիտմամբ ձգուած է, քննութեան ձեռնարկեց։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ. — Բ. Դրան պողոտային վրայ Րէշիտ էֆէնտի խանին մէջ բնակիչ Շէվքէթ աղայի՝ 17 տարեկան Մուսթաֆա, երէկ, սենեակին մէջ ինքզինքը կախեց գօտիովը, բայց շուտով ազատուեցաւ։ Շարժառիթը հօրը հետ ունեցած վէճին առթիւ չափազանց զգածուիլն էր։

ՄԵԾ ԿՂԶԻՒՆ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. — Ծխախոտի Ռէժիի Մեծ Կղզիի ճիւղէն կատարուելիք գողութեան նկատմամբ, ինչպէս ծանուցեցինք, սա նոր տեղեկութիւնները կը հաղորդուին. — Մեծ Կղզիին ու շրջակայ կղզիներուն ծխախոտի վաճառմանց շաբաթական հասոյթը՝ 500 ոսկի Մեծ Կղզիի Ռէժիի Տնօրէն Րասուլ էֆ.ի կողմէ ամէն շաբթու Ռէժիի կեդրոնական վարչութեան կը ղրկուէր։ Ռէժիի դէտերէն Խրիսթօ տեղեակ ըլլալով այդ պարագային, Ղալաթիոյ մէջ դրամարկղի երկու գողերու դիմելով առաջարկեց անոնց որ ընկերովի գողնան այդ գումարը, բայց Մեծ Կղզիի ոստիկանապետ Նաւրի պէյ իմանալով, Ռէժիի ճիւղին մէջ ու շրջակայ տուները ոստիկաններ զետեղեց. դուռն ալ կէս մը բաց թողուեցաւ։ Գողերը երբ ներս կը մտնէին, իսկոյն ձերբակալուեցան։ Երկու ընկերներն են Միխալ ու Քիրիաքօ։ Ոստիկանութիւնը հիմա կը փնտռէ ասոնց մէկ ուրիշ ընկերը։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆ
ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

ԵՐԿՈՒ ՎԱԽՃԱՆԵԱԼ ՊԱՏՐԻԱՐՔՆԵՐՈՒՆ ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Ուրբաթ օր, հոկտ. 26, մահուան տարեդարձը ըլլալով հանգուցեալ Ներսէս և Խորէն Պատրիարքներուն, Պատրիարքական որոշման համաձայն հոգեհանգստեան հանդիսաւոր արարողութիւն մը տեղի ունեցաւ երէկ Մայր եկեղեցւոյ մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Տաճարը այս առթիւ լեցուած էր հաւատացեալներու երկսեռ խուռն բազմութիւնով մը։ Պատարագիչն էր Տ. Գէորգ քհն. Պօզալեան։ Պատարագի երգեցողութիւնները Եկմալեանի քառաձայն Պատարագին Ա. ձայնով խիստ ներդաշնակ երգուեցան Դպրաց Դասուն կողմէ, առաջնորդութեամբ երաժշտապետ Մէհտերեան էֆ.ի։ Ճաշու գրքէն վերջ Ս. Պատրիարք Հայրը բնաբան առնելով Սողոմոնի «Օրհնեալ է փայտն որով լինի արդարութիւն» խօսքը, օրուան տօնին՝ Գիւտ Խաչի առթիւ գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ։

«Սողոմոնի այս խօսքը որ գրուած է Առակաց գրքին մէջ, ըսուած է իմաստունին կողմէ այն փայտին համար որով նաւեր կը շինուէին և մարդիկ իրենց կեանքը, հարստութիւնը և յոյսը այդ փայտէ շինուածքներուն վստահելով մեծ ծովերու ամեհի ալիքներուն և անտեսանելի վտանգներուն կը մատնէին։ Եւ Սողոմոն իրաւամբ կը զարմանար. կը զարմանար անո՛ր համար մանաւանդ որ այդ անհագին թիւով մարդոց կեանքը, գոյութիւնը, յոյսը, ապագան չնչին, շատ աննշան փայտի կտորէ մը՝ ղեկէն կախուած է, որ կ'առաջնորդէ և կ'ուղղէ այդ վիթխարի նաւերը։ Ու Սողոմոն այս փայտին վրայ խօսելու ատեն, յանկարծ միտքը կը բերէ Նոյեան տապանը, որ աշխարհի անօրէններուն ջրհեղեղէ մը բնաջինջ եղած միջոցին, ազատեց Աստուծոյ սիրելի մէկ արարածը՝ Նոյը ու իր ընտանիքը։ Եւ իմաստունը հոս է որ կ'աւելցնէ թէ արդա՛րեւ օրհնուած է եղեր այդ փայտեայ շինուածքը որ արդար մը ազատեց։ Ահաւասիկ օրինակ մը որ կատարելապէս կը պատշաճի մեզի այսօր, քանի որ մենք ալ Խաչին գիւտը կը տօնենք, այն մահու անարգ գործիքին որ Քրիստոսի մարդեղութեան շնորհիւ մեր պաշտամունքին առարկան ու մեր փրկութեան միջոցը եղաւ։ Սողոմոն կը զարմանար թէ ի՛նչպէս հսկայ նաւ մը պզտիկ, չնչին կտոր մը փայտով կը կառավարուի և նաւը, գոռացող մրրիկին ու ամեհի ալիքներու խաղալիկ ըլլալէ կը փրկէ։ Եւ սակայն այսօր ալ մեզի՝ քրիստոնեաներո՞ւս համար նոյն բանը չպատահի՞ր միթէ։ Ի՞նչ է Աշխարհը, եթէ ոչ միշտ ալեկոծեալ ծով մը, լեցուն խութերով, անդունդներով ու վտանգներով. ծով մը որ ունի իր արհաւրալից փոթորիկները և մարդկային կենաց նաւը այդ աշխարհի ծովուն վրայ կը տարուբերի։ Ի՞նչ պիտի ըլլայինք սակայն մենք, եթէ անապաւէն և առանց հոգեւոր յոյսի ու ակնկալութեան, նետուած ըլլայինք այդ կենաց ծովուն վրայ։ Շատ պարզ է. պիտի պատահէր ա՛յն, ինչ որ շատ բնականօրէն կը պատահի այն նաւուն որ առանց ղեկի ճամբայ կ'ելլէ։ Կենաց նաւը, աշխարհի ծովուն վրայ վարելու և անխռով նաւահանգիստ առաջնորդելու համար, ապաւէն մը պէտք է, յոյս մը։ Այսպէս է նաեւ մարդուն համար, սիրելի՛ք։ Եւ Եկեղեցին այդ երկու փայտերուն՝ Նոյեան Տապանին և Խաչափայտին բարոյական նշանակութիւնը իրարու կը միացնէ. մէկը որ արդարութեան նշանակ եղաւ՝ մեղաւորներուն մէջէն արդար մը փրկելով. միւսը՝ Խաչափայտը, որ մեղքերու մէջ թաթխուած և կորսուելու վտանգին ենթարկուած մարդկութիւնը ազատեց։» Բեմբասաց Սրբազանը յետոյ երկարօրէն բացատրեց թէ ե՛րբ և ի՛նչպէս տեղի ունեցաւ Խաչին գիւտը. — «Սակայն Խաչը, ըսաւ Ս. Պատրիարք Հայրը, ամբողջ երեք դար մնացած էր Գողգոթայի բարձունքը վրայ, երբ քրիստոնեաներ Խաչը տեսնելու, զայն իրենց պաշտամունքին առարկայ ընելու փափագը ունեցան։ Եւ այդ ատենները քրիստոնեայ մեծ Տիկին մը, Երուսաղէմի մէջ խուզարկութիւններ կատարեց, և մասնաւորաբար Հրեայ ծերունիի մը՝ Յուդայի ծանօթութիւններուն և հետազօտութիւններուն շնորհիւ գտաւ Խաչափայտը։ Այս ծերունի Յուդան Խաչի գիւտէն վերջ ընդունեց քրիստոնէութիւնը և մկրտուեցաւ։ Մեր Եկեղեցին անոր անունը կը յիշատակէ՝ Կենաց Փայտին գիւտովը. քրիստոնեան իր հոգեւոր մէկ մեծ բաղձանքին լրացումը տեսաւ. և այն օրէն մինչեւ այժմ այդ Խաչափայտը կը պաշտուի ամէն կողմ և անոր փշրանքները տարածուած են աշխարհիս չորս կողմերը։ Այդ փայտը մեր հաւատքին ամբողջութիւնն է, անո՛վ է որ կը դաւանինք Քրիստոսի մարդեղութիւնը, անո՛վ է որ կը զգանք թէ մենք՝

Ադամային մեղքով ծանրաբեռնեալքս, նոր կեանքի մը մէջ մտանք։ Եւ ահա՛ այսպէսով կը բացատրուի թէ ինչու խաչը մեզի՝ Քրիստոնեաներուս համար ամէնէն շատ պաշտուածն ու յարգանքի առարկայ եղած է. Խաչափա՛յտը, այո՛, որ երկնային արդարութիւնը, իմաստութիւնն ու անհուն գթասրտութիւնը՝ մարդկութեան հանդէպ, իր վրայ կը կեդրոնացնէ։ Ինչ մեծ ուրախութիւն մը և հոգեկան անճառ երանութիւն մը կը զգայ քրիստոնեան երբ կը շօշափէ, կը հպի Խաչափայտին. ա՛նկէ է որ կ'ակնկալէ իր բոլոր զօրութիւնը, հանճարը, իմաստութիւնը, ա՛մէն բան։ Արդէն ամէն օր ու ամէն ժամ մեր զգացումները միշտ Խաչափայտին կը նուիրենք. ասիկա սովորական է. և սակայն այսօր առաւել եւս նուիրուելու ենք խաչին, որուն տօնն է։ Ս. Պատրիարքը վերջացուց իր քարոզը, մաղթելով որ քրիստոնէին վրայէն միշտ անպակաս ըլլայ խաչին պաշտպանութիւնը։ Ն. Սրբազնութիւնը այս առթիւ ծանուցանելով նաեւ թէ մահուան տարեդարձն է հոգելոյս Ներսէս և Խորէն Պատրիարքներուն, որոնք քսան երկար տարիներ ամէն կերպով ծառայած են Եկեղեցիին, յայտարարեց թէ Պատարագէն ետք Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի։

Պատարագէն վերջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և մասնակցութեամբ Տ. Տ. Եղիշէ, Անանիա և Եզրաս Վ. Ներուն, քահանաներու և դպիրներու, տեղի ունեցաւ հոգեհանգստեան հանդիսաւոր արարողութիւնը։ Տաճարը ամբողջ լուսազարդուած և հաւատացեալ ժողովուրդին ժամ թմնուած էր։ Յետոյ Ս. Պատրիարք Հայրը գնաց եկեղեցւոյ ներքին գաւիթին մէջ գտնուող հոգելոյս Ներսէս Պատրիարքի գերեզմանին վրայ, ուր եւս արարողութիւններ տեղի ունեցան։ Այս առթիւ վախճանեալ Ներսէս Պատրիարքի գերեզմանին առջեւ մոմեր վառուած էին և Տապանաքարին վրայ դրուած էին եպիսկոպոսական [illegible], եմիփորոն և շուրջառ։

Ս. Պատրիարք Հայրը Պատրիարքարան եկաւ, ուր պահ մը հանգստանալէ յետոյ վերադարձաւ Բերա՝ իր բնակարանը։

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ
ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Ս. Պատրիարք Հայրը ասկէ առաջ հարցում ուղղած էր Էջմիածին՝ Ս. Հայրապետին դիւանապետ Տ. Յուսիկ Վրդ.ի, թէ ո՞րքան ստոյգ են Ն. Ս. Օծութեան առողջութեան մասին տարածուած զրոյցները։

Դիւանապետ Տ. Յուսիկ Վրդ. պատասխանելով Ս. Պատրիարք Հօր հարցումին, հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Ն. Սրբազնութեան.

«Ն. Սրբութիւնը կատարելապէս առողջ է»։

Հետեւապէս բոլորովին անհիմն կը մնան Ս. Կաթողիկոսին առողջական վիճակի մասին քանի մը պաշտօնաթերթերու հրատարակած կանխահաս լուրերը։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԵՒ ՀԱՆԴԷՍ
ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Ամսոյս 27ին շաբաթ օրը, ողբացեալ Ռեթէոս Պէրպէրեանի ծննդեան և մահուան տարեդարձը ըլլալով, ըստ սովորութեան վարժարանը գոց էր՝ հանգուցելոյն յիշատակը վայելուչ կերպով տօնելու համար։ Վարժարանին Տնօրէն Պետրոս էֆ. Կարապետեանի կարգադրութեամբ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ, որուն ներկայ գտնուեցան բոլոր ուսանողները, ներքին տեսուչ Թաշճեան Լեւոն էֆ.ի առաջնորդութեամբ, ինչպէս նաեւ ուսուցիչներ։ Հոգեհանգստեան ներկայ էին՝ Պէրպէրեան ընտանեաց բոլոր անդամները, Օր. Մաննիկ Պէրպէրեան, Օննիկ և Շահան Պէրպէրեան էֆ.ներ և Պ. Նուրհան Պէրպէրեան, որոնք իբր սգաւոր դասը կեցած էին՝ Պետրոս էֆ. Կարապետեանի հետ։ Հոգեհանգստեան արարողութենէն վերջ, աշակերտները և ուսուցիչները վարժարան վերադարձան և մեծ սրահին մէջ հաւաքուելով, դպրոցական պարզ և սրտայոյզ հանդէսով մը պատուեցին հանգուցեալ Ուսուցչապետին յիշատակը։ Վարժարանի ողբացեալ հիմնադրին մեծադիր պատկերը եւս շղարշի մէջ առնուած՝ սրահին ճակատը զետեղուած էր։ Տնօրէն Պետրոս էֆ. Կարապետեան, յուզիչ բանախօսութեամբ մը ի վեր հանեց հանգուցելոյն կեանքն ու գործը. թուեց թէ ինչպէս հանգուցեալը կրցած էր գիշերօթիկ երկրորդական վարժարան մը հիմնել, միայն իր բարոյական և մտաւորական կարողութեանց ապաւինած, առանց նիւթական « և է ակնկալութեան։ «Պէրպէրեան էֆ.ի յիշատակը, ըսաւ Կարապետեան էֆ., մի՛շտ անմոռանալի պիտի մնայ, քանի որ վարժարանը կայ ու կը մնայ և որուն յարատեւութեանը համար ջանք չպիտի խնայեն Պէրպէրեան որդիներն ու սաները։» Կարապետեան էֆ. իր այս ճառը վերջացուց մխիթարական խօսքեր ուղղելով Պէրպէրեան ընտանեաց անդամներուն, յայտարարելով նաեւ թէ վարժարանին յարատեւութեան ամենամեծ երաշխիքը՝ Ս. Պատրիարք Հօր հովանաւորութիւնն է։ Աշակերտաց կողմէ ճառեր կարդացուեցան և արտասանութիւններ եղան. Պ. Մկրտիչ Կարապետեան, («Ոչ մեռած չես դուն»), Պ. Արմենակ Գարանֆիլեան («Արտաբեկում»), Պ. Կարապետ Էքսերճեան («Ուսուցչին յիշատակին»), Պ. Արմենակ Քերէստէճեան («Ո՞վ է մեծ մարդը»)։ Այս հանդէսը խիստ տխուր տպաւորութիւն մը ըրաւ ներկաներուն վրայ։ Շահան էֆ. և Պ. Նուրհան չափազանց զգածուելով չկրցան ներկայ ըլլալ այս հանդէսին։

ԳՈՒՄԳԱՓՈՒ Յունաց Աղքատախնամ մարմինին հաստատութեան տարեդարձը ըլլալով երէկ, Յունաց Տ. Յովակիմ Ս. Պատրիարքը, ըստ հրաւիրանաց, հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց տեղւոյն Հավուզլու՝ Այ-Բանայիա եկեղեցիին մէջ։ Ս. Պատրիարք Հայրը իր կողմէ Տ. Եզրաս Վրդ. Սաչլեանը և Մայր եկեղեցւոյ Տ. Տ. Արիստակէս ու Տրդատ քահանաները նոյն եկեղեցին ղրկեց, որոնք արարողութեանց ներկայ գտնուելէ յետոյ, Թաղ. Խորհրդարան եկան և հոն բարիգալուստ մաղթեցին Տ. Յովակիմ Ս. Պատրիարքին և իրենց շնորհաւորութիւնները յայտնեցին Աղքատախնամ մարմնոյն իր հաստատութեան տարեդարձին առթիւ։ Տ. Յովակիմ Ս. Պատրիարքը յետոյ տեղւոյն քարոզիչը և քահանայ մը ղրկեց Ազգ. Պատրիարքարան, որոնք շնորհակալութիւն յայտնեցին Ս. Պատրիարք Հօր։

ՇՈՒՇԷՅԻ հարուստ հայ մը՝ իր ծննդավայր քաղաքին մէջ ռէալական դպրոց մը (երկրորդական վարժարան) շինած և իր քաղաքացիներուն նուիրած է։ Բացման հանդէսը տեղի ունեցած է հոկտ. 7ին, խուռն բազմութեան մը ներկայութեան և նախագահութեամբ Առաջնորդ Տ. Աշոտ եպս.ի։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Կալուածոց Յանձնաժողովը, Բարիզաբնակ Տիկին Թագւոր փաշայի՝ կտակով մը Ազգ. Հիւանդանոցին նուիրած 12,000 ոսկինոց շէնքերուն հէճէթները, երկու օրինակ և բնագիր, վաւերացած պատկանեալ պաշտօնատունէն և բոլոր օրինական գործողութիւնները կատարուած, Պատրիարքարան յանձնեց։ Այս հէճէթներէն մէկը՝ բնագիրը՝ պիտի պահուի Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ, և մէկ օրինակը պիտի մնայ Ազգ. Պատրիարքարան։ Իսկ երրորդ օրինակը նոյն Յանձնաժողովոյ անդամներէն Խաչիկ էֆ. Խօրասանճեանի միջոցաւ նախընթաց շաբթու Բարիզ, Տիկին Թագւոր փաշայի ղրկուեցաւ։

ԷՋՄԻԱԾՆԱՅ Ս. Սինոդին որոշմամբ և հրամանով 31,000 րուպլի կը պահանջուի Թովմա Վրդ. Բաղտասարեանէ, որ, ինչպէս գրեցինք, Ս. Էջմիածնի միաբանութենէն հրաժարեցաւ և եկեղեցականութիւնը ձգելով աշխարհականի տարազը հագաւ։ Սինոդը Աստրախանի կոնսիստորիային հրամայած է Թովմա Վրդ.ի լանջախաչը և վարդապետական վկայականը առնել անմիջապէս և զայն պատասխանատուութեան ենթարկել՝ 31,000 րուպլի պահանջին համար։

—Սինոդին որոշմամբ նաեւ Տ. Մեսրոպ Վրդ.է պիտի պահանջուի իր ունեցած 800 րուպլիի պարտքը։

ՀՈԳ. ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ իշխանութեան հրամանաւ, որոշուած է ծխական դպրոցներու համար թեմական տեսուչներ ընտրել։ Երեւանի և Թիֆլիզի թեմերը, իրենց ընդարձակութեան պատճառաւ, երկերկու տեսուչ պիտի ունենան։ Թեմական տեսուչները պիտի ընտրուին՝ նոյն դպրոցներու հոգաբարձութեանց կողմէ։ Շամախի թեմական տեսչին ընտրութիւնը յանձնուած է Բագուի ծխական դպրոցներու հոգաբարձութեան։ Այս տեսուչները, որոնց ընտրութիւնը Ս. Կաթողիկոսին հաղորդուելով պիտի հաստատուի, պիտի ունենան իրենց յատուկ կանոնագիր մը որ պիտի ճշդէ անոնց պարտականութիւնները և իրաւունքները։ Հետեւաբար հրամայուած է փութով մասնաւոր հրահանգ մը պատրաստել։

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ Դպրաց Դասու Տնօրէն Խորհուրդը, երէկ, եկեղեց. արարողութիւններէն վերջ, Պատրիարքարան երթալով, Դպրաց Դասու վերաբերեալ կարգ մը խնդիրներու համար հրահանգ և տնօրինութիւն խնդրեց Ս. Պատրիարքէն։

ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՄԸ ՄԱՀԸ. — Բարիզի մէջ վերջերս մեռած է Մաղոնեան անուն ծանօթ հայ երիտասարդ թէնօռ մը՝ 24 տարեկան հասակին մէջ։ Տեղւոյն ֆրանսական թերթերը մեծ գովեստով կը խօսին այդ տաղանդաւոր և ապագայ խոստացող հայ արուեստագէտին՝ Պ. Մաղոնեանի ձայնին և արուեստագիտական կարողութիւններուն մասին։

ՀԱՅ ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ
ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ.Ի ՄԷԿ ՆՈՐ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

Յովհաննէս էֆ. Ալլահվէրտի, որ միշտ Հայ-Հռոմէականաց բոլոր բարենպատակ հաստատութիւններուն կը սատարէ, այս անգամ իր հանգուցեալ որդւոյն Ներսէս պէյի ի յիշատակ, խոստացած է հոյակապ ապարթըման մը շինել և նուիրել։ Այս շէնքը պիտի կառուցուի Ս. Յակոբայ Հիւանդանոցի ախոռական գետնին վրայ, որուն հասոյթին կէսը Հիւանդանոցին և միւս կէսն ալ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանին պիտի յատկացուի։ Կ.-Պատրիարք Սրբազանը այս ուրախառիթ լուրը նախընթաց չորեքշաբթի իրիկուն հաղորդած ըլլալով Վարչական Ժողովոյ և Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամոց, հետեւեալ անձնաւորութիւններէն յանձնաժողով մը կազմուած է, որ պաշտօն պիտի ունենայ ծրագիրներ պատրաստել և վերին հսկողութիւն կատարել սոյն աշխատութեանց։ Այս յանձնաժողովին անդամներն են. Արմենակ Սագըզ, Արթաշէս Հիւրմիւզ, Գրիգոր Սինապեան և Գրիգոր Ոսկեան, Արամ Գաբագաշ և Էոկար Մաննա էֆ.ները։ Այս ապարթըմանին շինութեան համար 6000 ոսկիի մօտ գումար մը պիտի նուիրէ յիշեալ բարերարը։

* *

Երէկ Սամաթիոյ Անարատ Յղութեան Ս. Աստուածածնի ժողովրդապետական եկեղեցիին մէջ, Կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց, Տ. Կոմիտաս քհնյ.ի տարեդարձին առթիւ։ Պատարագէն ետք Կ. Պատրիարք Սրբազանը, ներկայ բոլոր եկեղեցականները և խուռն բազմութիւն մը Պալըգլը գացին։ Հոն Տ. Կոմիտաս քհնյ.ի շիրմին վրայ եւս տօնախմբութեան հանդէս մը կատարուեցաւ։

— Վենետիկի Մխիթարեաններու Միաբանութեան Պոլսոյ գործակալ Հ. Յուսիկ Վ. Մէհրապեանի ծայրագունութեան աստիճան տրուած է Կ. Պատրիարք Սրբազանին կողմէ, Տ. Յուսիկ Վ. այս առթիւ Կրօն. Ժողովոյ անդամ անուանուեցաւ։

— Իզմիրի Հայ-Հռոմէականաց եկեղեց. և կրթական գործերու քննիչ նշանակուած էր Հ. Յուսէփ Ծ. Վ. Պարիկեան, որ իր քննութիւնները աւարտած ըլլալով, նախընթաց շաբթու մայրաքաղաքս վերադարձաւ, իր տեղեկագիրը Կ. Պատրիարք Սրբազանին մատուցանելու համար։

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ

Լանկայէն կը գրեն մեզ.—

Հանգուցեալ Վեր. Գ. Տօնապալեանի մահէն ի վեր Կէտիկ-Փաշայի Բողոքականաց ժողովասրահը գրեթէ թափուր վիճակ մը ունի. հազիւ 10-15 հոգի ժողովարան կուգայ, այն ալ ակամայ. իսկ ասկէ առաջ՝ հանգուցելոյն կենդանութեանը՝ ժողովարանը նստելու տեղ անգամ չէր մնար. արդ Հոգաբարձութենէն կը խնդրենք որ պէտք եղածը տնօրինէ և ժամ առաջ պերճախօս քարոզիչով մը օժտէ Լանկայի եկեղեցին, վերջ մը տալով ձանձրացուցիչ քարոզներուն։ Ասկէ առաջ Արեւելքի այս սիւնակներուն մէջ առաջարկ մը ըրած էինք քարոզիչի մասին, սակայն անլսելի մնաց հոգաբարձութեան կողմէ։ Կը յուսանք որ այս անգամ հարկ եղածը կը տնօրինուի, որպէս զի հոս հոն չի ցրուի մնացեալ ժողովուրդը։

Թղթակից

ՄԱՀԱԶԴ

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՆՈՒՆԻԿ Յ. ՔԲՐԲՃԵԱՆ
ԴՈՒՍՏՐ
ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ՍԱԳԱԵԱՆԻ

Որ հանգեաւ ի Տէր, ի հասակի 68 ամաց ի խոր և անմխիթար սուգ թողլով իր բոլոր ազգականներն ու բարեկամները։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը՝ երեքշաբթի (30 հոկտ.) Սկիւտարու Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ մէջ ի ժամ 4 1/2 (Ը. Թ.) ուր փոխադրեալ է հանգուցելոյն մարմինը, և անտի տեղւոյն Ազգ. գերեզմանատունը իր նախնեաց դամբարանը պիտի ամփոփուի։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հիւանդանոցիս Ա. դիւանապետին հիւանդութեան պատճառաւ իրեն երկարատեւ արձակուրդ մը տրուած ըլլալով պէտք ունինք Բ. դիւանապետի մը որ ըլլայ 25-45 տարեկան, փորձառու, հաշուագէտ և ունենայ մաքուր գիր։ Գիշերները օր ընդ մէջ տուն պիտի երթայ. գոհացուցիչ ամսական։ Առաջնութիւն պիտի տրուի թուրքերէն և կամ գաղղիերէն գիտցողներուն։ Դիմել Հիւանդանոցի Տնօրէնութեան։

⁂ Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Անվերսաբնակ ազգայիններէն Հրանտ էֆ. Բուլճեան իր որդւոյն ապաքինման առթիւ 100 ֆրանք նուիրած է Հիւանդանոցիս Արմենակ էֆ. Մանիկեանի ձեռամբ։

(Հոգաբարձութիւն)

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Աղքատախնամը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ հանգուցեալ Տիկին Մարիամ Սէթեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի երեք հարիւր [illegible] ղրուշ նուիրած են Տէր և Տիկին Մ. Սէթեան։

ԳԱԼԱԹԻՈՅ Որբանոցի Խնամակալութիւնը եւս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ ի նպաստ նոյն հաստատութեանս Տիարք Թերզեան և Գարամանեան՝ Տիկին Սէթեանի յուղարկաւորութեան առթիւ մէկ անգլ. ոսկի։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
Ի ՆՊԱՍՏ
ՍԱՄԱԹԻՈՅ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տ'Էննըրիին մելոտրամը իր տեսակին մէջ ա՛յնչափ նշանաւոր հրաշակերտ մըն է որ կ'արժէ վայրկեան մը անդրադառնալ՝ ցոյց տալու համար թէ կոշտ ու ժողովրդական սէրի մը մէջ ալ յաջողելու համար դարձեալ պէտք կայ խոշոր տաղանդի մը։ Որչա՜փ մելոտրամներ գրուած են մինչեւ այսօր և անոնց մէջէն քանի՛ հատը մնացած է։ Նոյն բանը լուրջ ու փափուկ գործերուն համար։ Հրաշակերտ մը՝ միշտ հրաշակերտ մըն է, ըլլայ Երկու Որբուհիներուն համար, ըլլայ Գամելիազարդ Տիկինին համար, անշուշտ իրենց արժէքին տարբերութեանց սահմանները պահելով։

Մնակեան Թատերախումբին պէս ներդաշնակ խումբ մը կարելի չէ դիւրաւ գտնել, մի՛ միայն սա՛ գերակշիռ առաւելութեամբ որ այս արուեստագէտները շարունակ խաղացած են և ա՛յնչափ ուսումնասիրած են զիրար որ՝ պակասները անգամ կը ծածկուին իրենց միջեւ։ Անոր համար է որ այս Թատերախումբը պէտք չէ երբեք անջատուի՝ եթէ կ'ուզէ կատարելութեան մէջ մնալ։

Մնակեան՛ն՝ միշտ Մնակեանն է, որ իր վրայ կեդրոնացուցած է բոլոր համակրութիւնները. Ա՛լ խծբծանք, քննադատութենէ դուրս կը մնայ այս մարդը։

Պիննէմէճեան ամոլը անվիճելիօրէն ինքզինքը կը գերազանցէ այս Թատերախաղին մէջ մանաւանդ, որ իր cheval de bataille ներէն մէկն է։ Ամուսինը՝ խղճամիտ արուեստագէտ, մէկը անոնցմէ որոնց քով ամէնէն առաջ արուեստին բարձր գիտակցութիւնը իր տեղը կը գրաւէ, իսկ Տիկինը՝ այն բնածին տաղանդով և ձայնի այն աղու ներդաշնակութեամբ որ փղձկեցուցիչ բան մը ունի իր մէջ, միշտ վստահ են գրաւելու այն արժանաւոր ծափերը, որոնք իրենց արուեստագէտի երկար կեանքին արդար վաստակն են։

Տիկին Քնար՝ իր քնարին թելերը թրթռացուց անգամ մըն ալ, ա՛յն անուշ քնարին, որ իրաւամբ իր անունը պարգեւած է իրեն և կրնայ ապահով ըլլալ որ այդ անունը գէշ տեղ չէ ինկած։

Տիկին Սաթենիկ՝ ճշմարիտ grande dame մը, շարժուձեւերու և խօսելակերպի ազնուութեամբ, Տիկին Սիրանոյշ՝ շատ աղէկ, ինչպէս միշտ, իսկ Տիկին Մառի՝ խիստ լաւ։

Զօպանեան, որ մարկիզական Հօլասի դերը կը կատարէր, մասամբ եւեթ յաջողեցաւ չյիշեցնել իր նախորդին պակասը։ Սիլեքսանեան գիտցաւ épisodique դերէ մը քաղել ինչ որ կարելի է քաղել։ Վահան Շահինեան — Շըվալիէ Ռոժէ — ազնուատոհմ ասպետ մը, որ գիտէ ա՛յնչափ աղէկ վայլեցնել այս տեսակ ասպետական դերերը։ Երուանդ Թօլաճեան — մեր հանգուցեալ Կավոշը — Բիգառի դերին մէջ ուզեց ցոյց տալ իր տաղանդը, բայց ժամանակ չմնաց, որովհետեւ ատենը... ուշ էր և իր դերը՝ կարճ։

Տռամին յաջորդեց զաւեշտ մը, ուր... 4000 դրամ խնդացինք շնորհիւ Ահմէտ Ֆէհմի ու Զօպանեան էֆ.ներու։

* *

Թատերաբեմէն անցնինք սրահին։

Սամաթիայի ամբողջ գեղանի տիկինները ու օրիորդները հոն էին, մաս մըն ալ առնելով Բերայէն։

Պ. Կոլոմպիէրկ ամէնուն հիացումին առարկայ հանդիսացաւ։

Հասո՞յթը... Սամաթիոյ Աղքատախնամին կողմէ ի նպաստ Թաղին աղքատներուն տրուած այս ներկայացումը նիւթական տեսակէտով ալ յաջողութիւն մը եղաւ, քանի որ թատրոնը խուռն բազմութեամբ մը լեցուած էր։ Հասոյթ գոյացաւ մօտ հարիւր ոսկի։ Իսկ ծաղկեփունջերէ 800 ղրշ.։ Թատրոնի Կարգադիր Մասնախումբը, ներկաներուն հանգստութեանը և այս նպատակին նիւթական յաջողութեանը համար ջանք չէր խնայած։ Կարգադիր Մասնախումբին անդամներն էին. Տեարք՝ Յակոբ Ժամկոչեան, Սամուէլ Թէքէճեան, Մանէ Ռընեան, Յարութիւն Մէնշուրեան, Կոստանդին Պայլէեան, Կարապետ Աստարճեան, Սիմոն Զիլինկիրեան, Արշակ Քիրէճճեան, Խաչիկ Կիւլէսէրեան և Խաչիկ Պարսեղեան։

ՍՆՈՊ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, Նոյեմ. 9)

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 8 Նոյ.— Գերման Կայս. Պանքային Տնօրէն Խորհուրդը, Անգլիոյ Պանքային օրինակին հետեւելով, այսօր կարճատեւ նիստէ մը ետքը 7 1/2 %ի բարձրացուց իր զեղչի սակը, ինչ որ տեղի ունեցած չէր իր հաստատութենէն ի վեր, որ 36 տարի է։ Հիմա տոկոսի սակը Լոնտոնի մէջ 7% է. Պերլինի մէջ 7 1/2 % և այս երկուքն ալ տարաբնոյթ սակեր են, որ յայտ արտասովոր կացութեան արդիւնք կը համարուին։ Գերման Կայս. Պանքան վերջին տասը տարիներու մէջ յաջորդաբար շատ բարձրացուցած էր իր զեղչի սակը, բայց երկու անգամ ալ 7%ի (1899 դեկտ. և 1906 դեկտ.), և ասոր ամէնքն ալ սակայն միշտ Գերմանիոյ տնտեսական ներքին վիճակին և դրամական հրապարակին կացութեան բերմամբ էին։ Իսկ իր նախորդը՝ Բրուսիոյ Պետական Պանքան 1870 յուլիսին, պատերազմին ծագած ատեն, իր սակը 6%էն 8%ի և 1866ին պատերազմի ատեն ալ 9%ի բարձրացուցած էր։ Գերմանիա միշտ դրամագլխի պէտք ունեցող երկիր մըն է. ամէն անգամ որ գերման Կայս. Պանքան զեղչի սակը բարձրացնէ, հրապարակին դրամական պէտքը կանոնաւոր սահմանի մէջ պահելու և միանգամայն արտասահմանէն դրամագլուխ բերել տալու դիտմամբ է. անցեալ ամառ ալ իր սակը բարձրացուց այնպիսի ատեն մը որ Անգլիոյ մէջ շատ վար էր զեղչի սակը, բայց հիմա սակի բարձրացման պատճառը Ամերիկայէ դրամ ուզուելուն առաջքն առնելու համար է։ Վերջին ճմրան դրամական անձկութենէն ի վեր գերման Պանքաները որոշեցին չափազանցական ամէն կարգի ձեռնարկները մերժելով, իրենց ամբողջ դրամագլուխները գերման ճարտարարուեստին օգտին գործածել և յաջողեցան։

ՀՌՈՄ, 8 Նոյ.—Իտալական Նախարարութեան այսօրուան թուակիր պաշտօնագրով զեղչի սակը 5%էն 5 1/2ի բարձրացաւ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 8 Նոյ.— Պետական Պանքան ինը ամսուան համար իր զեղչի սակը 8 1/2էն 9%ի բարձրացուց։

ՍԹՕՔՀՈԼՄ, 8 Նոյ.— Պետական Պանքան 6էն 6 1/2 %ի բարձրացուց իր զեղչի սակը։

ՔՈՓԷՆՀԱԿ, 8 Նոյ.—Ազգային Պանքան վաղուընէ սկսեալ 6էն 7%ի բարձրացուց իր զեղչի սակը։

ՓԱՐԻԶ, 8 Նոյ.— Իրազեկ շրջանակէ կը հաւաստեն թէ ամերիկեան սեղանաւորները ետ առած են Եւրոպայէ դրամ ղրկուելու համար տուած հրահանգնին. վասն զի հաստատ յոյս կայ թէ Ամերիկայի կառավարութիւնը պէտք եղած միջոցները ձեռք առած է՝ ոսկեդրամի անձկութեան առաջքն առնելու և դրամի պակասութիւնը դարմանելու համար։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 8 Նոյ.— Նախարարաց այսօրուան նիստին մէջ սեղանաւորական վիճակին վրայ խորհրդակցութիւն տեղի ունեցաւ։ Ելմտից Նախարարը տեղեկացուց թէ կացութիւնը բարւոքած է, մանաւանդ Նիւ-Եորքի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Նոյ.—Անյայտ է թէ Անգլիոյ Պանքան իր զեղչի այժմու 7%ի սակը աւելի պիտի բարձրացնէ՞ թէ ոչ։ Թայմզ կը գրէ թէ վաղը դարձեալ մեծաքանակ ոսկեդրամ պիտի ղրկուի Նիւ-Եորք։ Կը վախցուի թէ, Նիւ-Եորքի մէջ սեղանաւորական կացութիւնը բարւոքած ըլլալուն հակառակ, Մ. Նահանգաց մէջ տարածուիլ տագնապը և ճարտարագործութեան տագնապ մը դառնայ։ Դիփլիւն կ'իմանայ թէ Նիւ-Եորքի սեղանաւորական շրջանակներու մէջ կը տարակուսին Անգլիայէ այլեւս ոսկեդրամ ուղղելու պէտք չմնալուն, և կը կարծեն թէ Անգլիոյ Պանքան աւելի եւս պիտի բարձրացնէ իր զեղչի սակը։ Նիւ-Եորքէ Ֆինենշըլ Նիւզի քաշուած հեռագիր մը յուսատու կերպով կը նկարագրէ կացութիւնը, և կ'ըսէ թէ առեւտրական տագնապի մը հաւանականութիւն կայ, վասն զի ամերիկեան ճարտարագործները որ օտար դրամագլուխով կ'աշխատէին, հիմա դրամ հայթայթելու անկարելիութեան պատճառաւ չպիտի կրնան տոկալ։ Սոյն լրագիրը, Նիւ-Եորքի Սակարանին մէջ երէկուան խուճապը ճարտարագործական մեծ տան մը և ուրիշ մեծ վաճառատան մը դժուարութեանց մատնուելուն կը վերագրէ։

ՎԻԵՆՆԱ, 8 Նոյ.— Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'իմանայ թէ Իզմիրի մէջ Թուզլի, մորթի և ուրիշ բերքերու արտածիչ Բիճա Ալիօղլի տունը 1,200,000 ֆր.ի բացով դադրեցուցած է իր վճարումները։ Պահանջատէրերուն մեծ մասը եւրոպացի են։

ՅԱՏՈՒԿ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 10 Նոյեմ.—Սակարանին մէջ, շաբաթ օրը, գիները կ'իյնային։ Միայն ֆրանսական Ռանթը հաստատուն կը մնար։ Մ. Նահանգներէն եկած լուրերը թէեւ շատ գէշ չեն, սակայն դրամի տեսակէտով ապահովիչ չեն և Եւրոպայէն կատարուած դրամի առաքումները անբաւական կ'երեւան շրջաբերութիւնը վերստին գոհացուցիչ վիճակի մը վերածելու համար։ Օտար արժեթուղթերու գիները տկար են, մանաւանդ ռուսականները։ Պանքաներու բաժնեթուղթերուն գիները լաւ բռնուած են։ Ռիօ Թինթօ նորէն 45 ֆր. կորսնցնելով 1578 ֆր.ի իջաւ, պղինձի գիներուն անհաստատ վիճակին հետեւանքով։ Պալիա Գարաայտըն 431 ֆր.ի ինկաւ։ Լոնտոնի վրայ փոխանակագիրը անփոփոխ է՝ 25,25։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ նուազ գործունէութիւն կը տիրէ։ Հաշուեհարդարումին կը սպասուի, որ երկուշաբթի պիտի կատարուի։ Հարաւային Աֆրիկէի հանքային արժեթուղթերու գիները կը բարւոքին։ Ամերիկեան երկաթուղիի արժեթուղթերուն գիները զգալի փոփոխութիւն մը չկրեցին։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ Թագաւորը ու Թագուհին յառաջիկային Վիեննա կատարելիք իրենց այցելութիւնը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանուհին մանչ մը ծնաւ։

ՓԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի զանազան նահանգներուն մէջ, այսօր, Ծերակոյտի համար ընտրութիւններ կատարուեցան։ Հօթ Կառոնի մէջ երեսփոխան Պ. Պ. Լէկ ու Պէրմալ ընտրուեցան, Վիէննահանգին մէջ՝ Պ. Սէժվան և Հօթ Վիէննի մէջ Տօքթ. Ռիէյման։ Բոլոր ընտրուածները կը վերաբերին արմատական-ընկերվարական կուսակցութեան։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ հանրօգուտ շինութեանց նախորդ նախարար Պ. Ճանթուրքօ հոգեվարք է։

ՎԻԵՆՆԱ.—Պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ սա անուանումները.— Պ. Ֆիտլէր՝ առեւտրական նախարար, Պ. Էպէնհոֆ՝ երկրագործական և երեսփոխան Պ. Պ. Կէսման, Բէչքա ու Բրայէք՝ անպաշտօն նախարար։ Այս փոփոխութիւնը գոհացուց կուսակցութեան Չէխերուն, բայց գերման հողագործականները և ընկերվարական քրիստոնեաները գոհ չեն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին վաղը առտու Լոնտոն կը սպասուին։ Կալլէսի իշխանին կողմէ պիտի ընդունուին։ Մասնաւոր կառախումբով մը Ուինտսոր պիտի երթան։

ՓԷՐՊԻՆԵԱՆ (Ֆրանսա).—Արեւելեան Բիրենէի մէջ ողողումներ պատահելով մեծ վնասներ պատճառեցին։ Շատ մը գիւղեր վտանգի մէջ են։ Տեղական իշխանութիւնները ամէն միջոց ձեռք կ'առնեն գիւղացիները ազատելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Երէկ քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ տրուած սեղանին ատեն Նախարարապետ Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէնըրման ճառ մը խօսեցաւ, յիշելով Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհիին Լոնտոն այցելելը և ջերմապէս բարի գալուստ մաղթեց։ Նախարարապետը ըսաւ.—«Օտար վեհապետներու այցելութիւնները հետզհետէ յաճախադէպ կ'ըլլան։ Բարւոք արդիւնք մը միայն կրնան ունենալ, բաւական է որ ըմբռնուի թէ բոլորովին վերաբերութիւն չունին քաղաքական ծրագիրներու հետ։ Խաղաղութեան Դեսպանախորհրդին գալով, ամէնքս ալ յուսախաբ եղանք անոր արդիւնքներուն համար՝ սպառազինութեանց խնդրոյն սահմանափակմանը մասին։ Այսու հանդերձ մէկ քանի ոչ աննշան արդիւնքներ ունեցաւ։ Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ կնքուած պայմանագրութեան գալով, ատիկա տարր մը կը կազմէ աշխարհական խաղաղութեան, նման անգլօ-ճաբոնական դաշնագրութեան և Անգլիոյ և ուրիշ տէրութեանց միջեւ կնքուած միւս դաշնագրութեանց։

ՖԼԻՍԻՆԿԷՆ.— Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին այս առտու Հոհենձոլըրնով ճամբայ ելան դէպի Սպիթէտ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Գարատաղէն երկրաշարժին նկատմամբ առնուած լուրերու նայելով, շրջակայ բոլոր քաղաքները և Տէնաու կործանուած են. հազար հոգի զոհ գացած են։

ՊՈՐԹՕ-ՖԵՐՐԱՅՕ.— Էլպա կղզիէն ծանր լուրեր կուգան բուռն փոթորիկներու գործած աւերներուն վրայ։ Գիւղերը ողողուած են և ճամբաները՝ անանցանելի։ Մարօ-Մարինայի և Մարիանայի հանքերուն մէջ վեց հոգի խեղդուեցան հեղեղներէն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թրանսվալի գործակատարը, Էտուարտ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Ն. Վեհափառութեան մատոյց «Քիւլլինան» ադամանդը, արքայական գերդաստանին ամբողջ անդամներուն ներկայութեանը։

— Սպանիոյ Պանքան երկու միլիոն անգլիական ոսկի փոխ պիտի տայ Անգլիոյ Պանքային, որպէս զի կարենայ աւելի լաւ օգնել սեղանաւորական հրապարակին։

ՀՌՈՄ.— Նազիի դատը շարունակուեցաւ։ Յուսալի է թէ անպարտ արձակուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Օքսֆորտի Համալսարանը իրաւագիտական տօքթորի պատուակոչ տիտղոսը տուաւ Վիլհէլմ կայսեր։ Լորտ Քըրզըն Ուինտսորի մէջ, Էտուարտ Թագաւորին ու Ալեքսանտրա Թագուհիին ներկայութեանը, վկայագիրը պիտի մատուցանէ Գերմանիոյ կայսեր։

— Վիլհէլմ Բ. հարբուխ եղած ըլլալով բանախօսութիւն պիտի չարտասանէ, այլ բնագիրը պիտի յանձնէ Անգլիոյ Թագաւորին. միայն քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ պիտի խօսի։

— Անգլիական 45 մարտանաւեր Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին պիտի ողջունեն, երբ Բորթսմութ ժամանեն։

ՊԵՐԼԻՆ.— Այս տեղի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Վիլհէլմ Բ.ի այցելութիւնը քաղաքական կարեւորութիւն չունի, թէեւ արտաքին գործոց Նախարարը հետը ըլլայ։ Քաղաքական խնդրոց վրայ կրնայ ըլլալ որ խօսուի, բայց չի յուսացուիր որ պայմանագրութիւն մը կնքուի։ Միայն երկու երկիրներու քաղաքական յարաբերութիւնները պիտի բարւոքին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 27/9 Նոյեմբեր

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Բ. Կ.	Օ. Ո.	99 24
Ամէնէն բարձր գին	»	99 26 1/2
Ամէնէն վար գին	»	99 21 1/2
Րումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	157 75
Ամէնէն բարձր գին	»	158 25
Ամէնէն վար գին	»	157 75

ԲԱՑՈՒՄ Հոկտ. 29/11 Նոյեմբեր

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Բ.Կ.	Օ. Ո.	99 17
» » » ժամը 5ին Բ.Կ.	»	99 19
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	157 37
» » ժամը 5ին	»	157 50
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	428 —
Անատ. երկթ. Պարտք. Ա. սերի	»	508 —
» » » Բ. սերի	»	505 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	15 50
Շիրքէթի Խայրիէ	»	44 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 55
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 —
Օսմ. Ծխախոտ		18 05
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		8 60
» ժուիսանս		3 75
» պարտաթուղթ		472 —
Թիւնէլ	Ֆր.	40 —
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.		305 —
Պալիա Գարա Այտըն		430 —
Միթիլէնի պանքա	Օ. Ո.	5 20
Սալոնիքի պանքա		138 —
Գազատուն առանձնաշնորհեալ		36 50
» սովորական		32 50
Քարափ Իզմիրի		592 —
Լաւրիոն	Ֆր.	66 —
Զարթըրը	»	21 50

ՍԹՈՒԼԱՆՑ

Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	2 25
» » 8 »		6 —
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	— —
Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի 6 1/2 %		

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	Ղրուշ	111 17 1/2
Բարիզի » »	Ֆրանք	22 83 3/8
Վիեննայի » »	Քուրոն	22 07
Պերլինի » »	Մարք	18 76

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիական ոսկի	Ղր.	110 —
Ֆրանսական »	»	87 06
Բօլ Էմփերիալ	»	91 10
Մէճիտի տարբերութիւն	»	107 33
Արծաթ մանրուք	»	104 25
Մէթալիք	»	99 20
Րուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8 73

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 9 Նոյ.

Միացեալ Օսմ. պարտք.) բաց.	Ա. Ո.	92 40
) գոց.	»	92 25
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	163 25
Թրամուէյ	»	42 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	683 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	416 —
Պալիա Գարա Այտըն	»	431 —
Օսմ. մաքսատուն	»	499 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	94 75
Քրէտի Լիոնէ	»	1140 —
Ռուսական 5 %	»	88 40
Իտալական Ռանթ	»	101 60
Սպանիական արտաքին	»	90 65
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 250
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի	»	4 —

ԼՈՆՏՈՆ, 9 Նոյ.

Միացեալ Օսմ. պարտք) բաց.	Ա. Ո.	90 50
) գոց.	»	90 50
Օսմանեան Կայս. Պանքա	»	17 —
Էժիբթիէն միացեալ	»	— —
Անգլիական քոնսոլիտէ Բ. Կ.	»	82 —
Հելլէնական 5 % 1881	»	46 —
Զարթըրը	»	0 81
Պուլկարական փոխառ. 1892	»	101 —
Ռանտ Մայնս Բ. Կ.	»	4 68
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	25 48
Դրամազեղչ	»	7 —

ՊԵՐԼԻՆ, 9 Նոյ.

Օսմ. միացեալ		— —
Ռուսական 4 % 1902	Մարք	— —
Րումէլի երկաթուղի	»	139 20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ չէք	»	20 210
Դրամազեղչ	»	5 1/2

ՎԻԵՆՆԱ, 9 Նոյ.

Րումէլի երկաթուղի	Քուրոն	181 —
Վիէննըր Պանք Ֆէրայն	»	531 —
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	95 80
» Լոնտոնի վրայ	»	241 90
Օսմ. Ռէժի	»	— —

ԱՂԵԹԱՓՈՒԹԻՒՆ
„ԳԱՍԸԳ ԵԱՐԸՂԸ"

Կը դարմանուի, առանց պէտք մնալու Աթէնքի Կաճառին ճիւղին մէջ վիրաբուժական գործողութեան։

Այդ ճիւղը կը գտնուի
268 Բերա, Կալաթա-Սէրայի դիմաց, Թիւ փուռին վերի յարկը։ 268

Իտալիոյ նշանաւոր բժիշկներէն ՏՕՔԹ. ՍԷԶԱՐ ՄԱԴԴԻԻ դրութեան կիրառումովը ԱԹԷՆՔԻ ԿԱՃԱՌԻՆ աղեկապերու գործածութեամբը, որոնք կազմախօսական ու առողջապահական կանոններու համաձայն շինուած են, հիւանդներու անհանգստութիւնը իսկոյն կ'անհետանայ։

Աղեթափութեան ենթակայ եղողները նոյն ճիւղին մէջ կը քննէ ՏՕՔԹ. ՎԱՍՏՐԱՎԷԼԼԻՍ։ Հիւանդները ամէն օր առանց վարձքի կը դարմանուին։ Աւելի տեղեկութիւն առնել ուզողները պէտք է նոյն ճիւղին դիմեն։ 50—10

ԳՈՐԳԵՐ
ՉԻՆ ՀԱՍԸՐԸ

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ
ՄՈՒՇԱՄՊԱ-ԼԻՆՕԼԷՕՄ, Կարասեաց համար ծոպեր (սաչախ) ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼԱԶԱՌՈ ՑՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ՎԵՐՄԱԿ
ԹԻՒԼԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ

ԲԷՐԱ Շիտակ Ճամբայ Բասամ Անաթօլի — ՂԱԼԱԹԱ Եէնի Ճամի թիւ 14 (Թիւնէլին կից) — Կ. ՊՈԼԻՍ Ֆինճանճըլար թիւ 33, 35, 37 եւ Սուլթան Համամ թիւ 3 36—14

ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՐՍՈՒԹԻՒՆ
ՍՏԱՄՈՔՍԱՑԻ
Վայրկենապէս կը բուժուին
ՇԱՆՏՐՈՆԻ «ԿՈՒԹ ՏԸ ՔՈԼՕՆԻ»ՈՎ
Ազդեցիկ ընդդէմ
ՍՐՏԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՔՈԼԷՐԻՆԻ ԵՒ ԹԱՆՁՔԻ
Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, եւ բոլոր դեղարանները
Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէճիօ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Թողեալ Հասոյթներու Վարչութիւնը հրատարակութեան կուտայ անունները Պրուսայի Շերամաբուծական Վարժարանին 80 աշակերտներուն, որոնք յաջողութեամբ անցուցած են իրենց աւարտական քննութիւնները.— Առաջին հանդիսացած վեց աշակերտներ մէյ մէկ մանրադէտ տրուած են իբր պարգեւ.— 1. Մահմուտ Րըզա էֆ. Իպրիզատէ (Անթաքիացի)։ 2. Մէհմէտ Ֆարիգ էֆ. Էօմէրզատէ (Էտիրնէցի)։ 3. Մէհմէտ Սապրի էֆ. Հիւսէյինզատէ (Անթաքիացի)։ 4. Վարդան էֆ. Գարուքրանեան (Երզնկացի)։ 5. Մովսէս էֆ. Թօրալեան (Մարաշցի)։ 6. Յովսէփ էֆ. Գարաճեան (Մարաշցի)։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ
ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ
1907/1323ԻՆ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ՑԱՆԿԸ

1. Մահմուտ Րըզա Իպրիզատէ՝ Անթաքիա-Հալէպ, 2. Մէհմէտ Ֆարիգ Էօմէրզատէ՝ Էտիրնէցի, 3. Մէհմէտ Սապրի Հասիրիզատէ՝ Անթաքիա-Հալէպ, 4. Վարդան Գարուքրանեան՝ Երզնկա-Էրզրում, 5. Մովսէս Թօրալեան՝ Մարաշ-Հալէպ, 6. Յովսէփ Գարաճեան՝ Մարաշ-Հալէպ, 7. Միւֆթիզատէ Մէհմէտ Սաատ՝ Անթաքիա-Հալէպ, 8. Սողոմոն Լէյլէքեան՝ Անթաքիա-Հալէպ, 9. Սարգիս Հասըրճեան՝ Միխալըճ-Խիւտավէնտիկեար, 10. Անդրանիկ Պալապանեան՝ Էլմալը-Գանտէրէ-Իզմիտ, 11. Մազլում Բարսեղեան՝ Քիրմաստի-Խիւտավէնտիկեար, 12. Տիմիտրի Անաստասիատի՝ Իմրոզ-Արշիպեղագոս, 13. Գէորգ Թորոսեան՝ Պիլէճիկ-Խիւտավէնտիկեար, 14. Սեդրաք Համբարձումեան՝ Էլմալը-Գանտէրէ-Իզմիտ, 15. Արիստակէս Պալապանեան՝ Էլմալը-Գանտէրէ-Իզմիտ, 16. Մէհմէտ Սապրի Ահմէտ էֆ.զատէ՝ Պրուսա, 17. Յակոբ Փափազեան՝ Սունկուրլու-Էնկիւրի, 18. Կարապետ Փիլիպպոսեան՝ Պիլէճիկ-Խիւտավէնտիկեար, 19. Խալէֆ Խայրիզատէ՝ Անթաքիա-Հալէպ, 20. Եանի Եաւանիտի՝ Քիւպլիւ-Պիլէճիք-Խիւտավէնտիկեար, 21. Խրիսթօ Տէյանգօֆ՝ Մուսթաֆա Փաշա-Էտիրնէ, 22. Թոտորի Տէլեանիտի՝ Կէօբէքլէ-Խիւտավէնտիկեար, 23. Յակոբ Տիւլկէրեան՝ Ճէրահ-Ինէկէօլ-Խիւտավէնտիկեար, 24. Աբրահամ Ջնճիրլեան՝ Անթաքիա-Հալէպ, 25. Կարապետ Փափազեան՝ Ճէրահ-Ինէկէօլ-Խիւտավէնտիկեար, 26. Կարապետ Բէհլիվանեան՝ Զէնկիլէր-Բազարքէօյ-Խիւտավէնտիկեար, 27. Յովհաննէս Մանիկեան՝ Միւշկէր-Էկին-Մամուրէթ-իւլ-Ազիզ, 28. Գոչօ Եաւանիտի՝ Պրուսացի, 29. Գասպար Թէրզեան՝ Եէնիճէքէօյ-Ինէկէօլ-Խիւտավէնտիկեար, 30. Յակոբ Իշխանեան՝ Եէնիճէքէօյ-Ինէկէօլ-Խիւտավէնտիկեար, 31. Եղիկ Ուզունեան, Պանտրմա-Խիւտավէնտիկեար, 32. Մէհմէտ Շիւքրի Խալիլ էֆ.զատէ՝ Պրուսա, 33. Մէհմէտ Սապրի Իպրահիմ էֆ.զատէ՝ Պրուսա, 34. Աթանաշ Էքինէսիլիտիս՝ Պրուսա, 35. Կարապետ Մուրատեան՝ Մարաշ-Հալէպ, 36. Տիմիթրի Մազլիօղլու՝ Էլպէյլիք Քիւնան-Խիւտավէնտիկեար, 37. Միքայէլ Գույումճեան՝ Զէյթուն-Հալէպ, 38. Հաֆըզ Հիւսէյին Գատիր աղազատէ՝ Ագհիսար-Կէյվէ-Իզմիտ, 39. Մուսթաֆա Ֆէհմի Թօսիւֆզատէ՝ Անթաքիա-Հալէպ, 40. Նիգոլա Բաբատօբուլօս՝ Աբոլիոնտ Խիւտավէնտիկեար, 41. Կարապետ Պօրազանճեան՝ Վան, 42. Եուսուֆ Աքիֆ էֆ. զատէ՝ Կիւմիւլճինէ-Էտիրնէ, 43. Բանտոս Անէրեաօղլու՝ Պէրկամա-Իզմիր, 44 Կարապետ Մկրտիչեան՝ Զէնկիլէր-Բազարքէօյ-Խիւտավէնտիկեար, 45. Առաքել Սիթեան՝ Տէօնկէլ-Իզմիտ, 46. Ստեփան Սիմոնեան՝ Պիլէճիք-Խիւտավէնտիկեար, 47 Իպրահիմ Մուսթաֆա էֆ. զատէ՝ Կիւրլէ-Բազարքէօյ, 48. Քրիստաքի Հաճօբուլօս՝ Պաչքէօյ-Միխալըճ-Խիւտավէնտիկեար, 49. Մազլում Պագըրճեան՝ Պրուսա, 50. Գօնսթանթի Բաբատօբուլօս՝ Տէրէքէօյ-Մուտանիա-Խիւտավէնտիկեար, 51. Մուսթաֆա Գավալագզատէ՝ Անթաքիա-Հալէպ, 52. Ահմէտ Անթաքիա-Հալէպ, 53. Տիմիթրի-Միչօբուլօս՝ Զաթալճա-Կ. Պոլիս, 54. Յարութիւն Միքայէլեան՝ Պիլէճիք-Խիւտավէնտիկեար, 55. Ալի Իքպէր՝ Դուրէմ-Պարսկաստան, 56. Մկրտիչ Մելիքեան՝ Կ. Պոլիս, 57. Մազլում Թօրուզեան՝ Ատաբազար-Իզմիտ, 58. Թորգոմ Մուսթաֆեան՝ Գարթալ-Կ. Պոլիս, 59. Մէհմէտ Րիւշտի Սէֆայիզատէ՝ Պրուսա, 60. Հաֆըզ Ապտիւլ-Քէրիմ՝ Պրուսա, 61. Վարդան Յարութիւնեան՝ Զէնկիլէր-Բազարքէօյ-Խիւտավէնտիկեար, 62. Ալէքսանտր Մավրոտիւֆ՝ Մուսթաֆա-Բաշա Էտիրնէ, 63. Ալի Ֆարիգ Մուէզզինզատէ՝ Ֆէյզիյէ-Կէմլէյիք-Խիւտավէնտիկեար, 64. Դէմիտթօքլի Նումիտի՝ Էրտէք-Խիւտավէնտիկեար, 65. Նաարփ Պատուականեան՝ Պիլէճիք Խիւտավէնտիկեար, 66. Սգուլի Թանաշօղլու՝ Աբոլիոնտ-Խիւտավէնտիկեար, 67. Սիման Էլվէլեան՝ Արսլանպէկ-Իզմիտ, 68. Յակոբ Լութֆեան՝ Պրուսա, 69. Խորէն Քիպարեան՝ Գարահիսար Շարգի-Սըվաս, 70. Արթին Պօյաճեան՝ Մուրատ-չայ-Սէօյիւտ-Խիւտավէնտիկեար, 71. Խորով Հօլօբիքեան՝ Բէրրի-Զարանճագ-Մամուրէթ-իւլ-Ազիզ, 72. Սողոմոն Խաչատուրեան՝ Կ. Պոլիս. 73. Մէհմէտ Էտիպ Հիւսէյին էֆէնտիզատէ՝ Գիւպլիւ-Պիլէճիք Խիւտավէնտիկեար, 74. Յակոբ Ալթըբարմագեան՝ Պիլէճիք-Խիւտավէնտիկեար, 75. Ալի Շապան էֆէտիզատէ՝ Կիւրլէ-Բազար Խիւտավէնտիկեար, 76. Եանի Գույումճուօղլու՝ Մանտէրիա-Օրթաքէօյ-Էտիրնէ, 77. Գրիգոր Ալէքսանեան՝ Կ. Պոլիս, 78. Թադէոս Թերսեան՝ Ճէրահ-Ինէկէօլ-Խիւտավէնտիկեար, 79. Մազլում Պէնտէրլեան՝ Եէնիճէքէօյ-Ինէկէօլ-Խիւտավէնտիկեար, 80. Ապտուլլահ Մօրէվիզատէ՝ Անթաքիա-Հալէպ։

* *

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՆՑ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը յիշեցնէ հարկատուներուն թէ Դրոշմատուրքի Օրէնքին 9րդ յօդուածին (թիւ 53) տրամադրութեան համաձայն, 1 դրուշ որոշ դրոշմատուրքի ենթակայ են կառավարական պաշտօնատանց և վարչութեանց տրուած խնդրագիրները, թագրիրները, թեզքերէները, տեղեկագիրները, յիշատակագիրները, միւզաքերէները, յայտարարագիրները և զեկուցագիրները։ Դրոշմատուրքի Օրէնքին 10րդ յօդուածին համաձայն, որոշ տուրքի սակացոյցին մէջ և ապահարկութեան գլխին մէջ չգտնուող և համեմատական տուրքի ենթակայ չեղող գրութիւնները, ինչպէս նաև բոլոր այդ գրութեանց պատճէնը, քաղուածքը և թարգմանութիւնը 1 դրուշ որոշ դրոշմատուրքի ենթակայ պիտի ըլլան, կառավարական պաշտօնատանց և վարչութեանց ներկայացուած ատեն։ Հետեւաբար հարկատուները կը հրաւիրուին, Դրոշմատուրքի Օրէնքին 29րդ յօդուածին համաձայն՝ կառավարական պաշտօնատանց և վարչութեանց ուղղուած բոլոր գրութեանց վրայ առանց բացառութեան, և անոնց կցուած նմուշներուն վրայ դրոշմաթուղթ փակցնել ու ջնջել, 38 և 40րդ յօդուածներու տրամադրած տուգանքին չենթարկուելու համար։ Նաև 1 դրուշ դրոշմաթուղթի ենթակայ է այդ գրութեանց կցուած պաշտօնագիրներէն իւրաքանչիւրը, երբ այդ գրութիւններու և պաշտօնաթուղթերու մասին Դրոշմատուրքի Օրէնքին մէջ ուրիշ տրամադրութիւն կանխատեսուած չէ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

1/14 օգոստոս 1907 30—21

* *

ԴՐՈՇՄԱՏՈՒՐՔԻ ՀԱՄԱՐ «ՎԻԶԱ»

ԱԶԴ.— Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը հարկատուներուն դիւրութիւններ ընծայելու համար Դրոշմատուրքի կանոնագրին գործադրութիւնը և այդ օրինական տրամադրութեանց կիրառման մասին ամէն անստուգութիւն փարատելու նպատակաւ, դրոշմատուրքի մասին վիզա մը հաստատած է։ Դրոշմատուրքի վիզան կը կատարուի՝ թուղթին վրայ նշանակելով տեսնուած ըլլալը, ինչ որ 2 դրուշ դրոշմատուրքի ենթակայ է՝ վիզայի օրուան թուականով. նաեւ յիշատակութիւն մը պէտք է կատարուի թէ քննուած թուղթերը կանոնաւո՞ր են դրոշմատուրքի տեսակէտով։ Դրոշմատուրքի վիզայի կրնան ենթարկուիլ այն ամէն թուղթերը, որոնք դրոշմատուրքի օրէնքի մասին ոեւէ թերութիւն չունին։ Հետեւաբար հարկատուները գլխաւորաբար կրնան սա գրութիւնները ներկայացնել, ձեւակերպութիւնները կատարուելու համար.— 1. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած ու չստորագրուած գրութիւնները։ 2. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած և ստորագրուած ու օրինապէս դրոշմաթուղթ փակցուած ամէն գրութիւն։ 3. Օտար երկիրներէն և դրոշմատուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք թէեւ օսմ. դրոշմաթուղթ չեն կրեր՝ բայց Թուրքիոյ մէջ տակաւին չեն սկսած գործածուիլ. 4. Օտար երկիրներէն և դրոշմատուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք օրինական դրոշմաթուղթ կը կրեն։ 5. Դրոշմատուրքէ զերծ գրութիւններ։— Թիւ 1 և 3 համարուածներուն մէջ յիշուած գրութիւններուն վիզայի գործողութիւնը կը կատարուի դրոշմատուրքին գանձուելէն, փակցուելէն ու ջնջուելէն յետոյ։ Թիւ 2, 4 և 5 համարուածներուն մէջ յիշատակուած գրութիւններուն վրայ վիզայի գործողութիւն կատարուած ըլլալը կը նշանակուի, գրութիւնները քննուելէ յետոյ միայն։ Դրոշմատուրքը վիզա ընելու գործողութիւնը, 1323 յուլիս 19/1907 օգոստոս 1էն սկսեալ, Օսմ. Թղթատարական ճիւղին դիմաց Վիթալիս խանը գտնուած դրոշմաթուղթի Տնօրէնութեան դրասենեակին մէջ կը կատարուի։ Յառաջիկային, այս գործողութիւնը պիտի կատարուի նաեւ Թուրքիոյ ուրիշ կարեւոր կեդրոններուն մէջ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

1/19օգոստոս 1907 30—23

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԻՍԿԻԵԱՆ
Խորասանճեան խան. — Կ. ՊՈԼԻՍ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Պատկ. Այբբենարան 100ը 25 ղ. համար 20
» Ոսկեփնջիկ 100ը 60 » » 1
» Ընտելարան » 2
» Ընթերցարան » 4
Հմա. Կրօնագիտութիւն » 2
» Բարոյագիտութիւն » 2 20
Տաճկախօս մանուկներու համար
Ա. Տարի Գեղեցիկ Վարժութիւն 4
Բ. » » » 5
Սոյն գիրքերուն զեղչն է % 30. աղքատիկ դպրոցներու համար ա՛լ աւելի։
Մեր ընթերցողներուն ջերմապէս կը յանձնարարենք Յովհաննէս Իսկիեան գրատունը։ 10—9

ՁԵՆԻԹ
ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀՌՉԱԿ ՎԱՅԵԼՈՂ,
միակ ժամացոյցը իր նրբախնամ յօրինուածքին, իր բարեձեւութեան, իր տոկունութեան և իր բարձր ճշդութեան համար, յատկութիւններ՝ որոնք բոլոր Արուեստահանդէսներու մէջ իրաւապէս արժանացուցած են զայն ամենաբարձր վարձատրութեանց, և որոնց համար կարելի է միշտ զայն յանձնարարել և երաշխաւորել։ Իբրեւ կատարելագործութեան վերջին բառը՝ ժամագործական ճարտարարուեստին արդի կացութեան մէջ, ՁԵՆԻԹ ժամացոյցը լիովին կ'արդարացնէ իրեն ընծայուած անունը։
ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻԶ, 1900
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ.—ՆԷՕՇԱՏԷԼԻ ԴԻՏԱՐԱՆԻՆ, 1903
ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ.—ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՐԻԻ, ՄԻԼԱՆ, 1906
ևն. ևն. ևն.
ԱՄԷՆ ՄԵՏԱՂԷ ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ
Ընդհ. ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար — Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.
Մեծ վաճառատուն ժամացոյցներու, շղթաներու և գոհարեղէններու
ԹԻՒ 16 — ՊԱՀՃԷ ԳԱՊՈՒ — ԹԻՒ 16
Օռօզտի-Պաք հաստատութեան դիմացը
Ի Բէրա, կը գտնուի գոհարավաճառ Տ. Տ. ԷՔՄԷՔՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ քով,
Թիւ 400 Մեծ-Փողոց 50—38

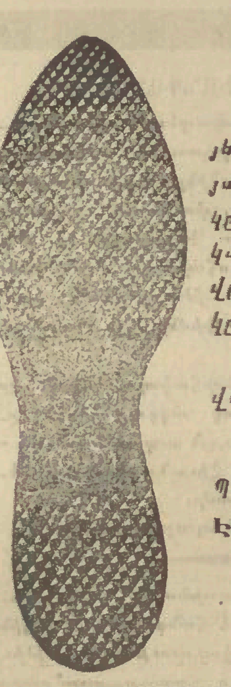

ԲՐՈՎՈՏՆԻՔ
Ռուսական դիմացկուն և վայելուչ լաստիկներ։ Մեր յարգոյ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս 1888 թուականն և մարքան կրող լաստիկին վրայ, որ համաշխարհիկ համբաւ կը վայելէ։
Կը ծախուի կօշիկի գլխաւոր վաճառատուներուն մէջ։
Ընդհ. միերանց
Պոլիս, Պէօյիւք Թիճարէթ խան,
ԷՏ. ՔԼՕԼԼԷՐ, յաջորդ Ֆերտինանտ Շմիտ։
50—14
ПРОВОДНИКЪ
1888
ТОВ. РУССО-ФРАНЦ. ЗАВОДЪ ПРОВОДНИКЪ. РИГА
FRENCH IND. RUBBER

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հուլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարթէլլօ	3709	Սաֆֆօ	1119
Ալէփփօ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Մէքսիքօ	3557	Տիրօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթիռօ	2277	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սչէրօ	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էպրօ	3464	Իտահօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օթթօ	4100	Թոկիօ	3237
Քայրօ	1371	Էրկօ	1841	Քլէօ	1053	Օթէլլօ	4036	Թոլէտօ	1470
Քալիպօ	1837	Ֆիտօ	954	Քալրինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Քարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քամիօ	1700	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Քաթօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Պլաթօ	510	Վոլօ	1289
Ճէքօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէփանթօ	2272	Րիալթօ	3329	[illegible]	239
Սիթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եօրք	1350
Քօլօրատօ	4235	Կիթանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1201
Քոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րուպիքօն	1789	[illegible]	
Քօրսօ	895	Կուիտօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րագուզա	136	[illegible]	

Ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած են.
Միֆասօ շոգենաւը, Նաւապետ Թորբ։
Քլիօ շոգենաւը, Նաւապետ Արմսթրօնկ։
Ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս կը սպասուին.
Թոֆիօ շոգենաւը, Նաւապետ Ֆարն, նոյ. 21ին։
Իւրպինօ շոգենաւը, Նաւապետ Քրօֆթ, դեկտ. 8ին։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—37

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ
ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ
Դրամագլուխ 130 միլիոն քուրոն, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 37,300,000 քուրոնի չափ։
ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՊԱՀՈՒՄՆԵՐ
Վճարումները ոսկիով ըլլալու են, Ցիրասէն դրամէն վար վճարում չընդունուիր։
Վինըր Պանք-Ֆերայն տարեկան հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Առաջին կրնայ տոկոսին չափը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ
100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։
100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ ծանուցումէն ետք կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.
3 օր 100–150 ոսկի գումարի համար
6 » 151–200 » » »
10 » 201–500 » » »
15 » 501–1000 » » »
30 » 1001 և անկէ վեր » »
Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տարեկան պարտական գումարը։
Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարտաւորեալ տոկոսով ալ կը յանձնէ [illegible], բայց այդ պարագային նշանակուած ժամանակը (վէլի կամ վասօ) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։ 50—33
Խնայողական Սնտուկին զատ։ Վինըր Պանք Ֆերայն կը զբաղի նաեւ ամէն սակաւ ուրիշ գործառնութիւններով։

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Հոկտեմբեր
Դշ. 23]5 Պիրէոն, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սայիտ ու Սուրիոյ նաւահանգիստներու մեկնող շոգենաւուն հետ։
Դշ. 23]5 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ-Ազով, Օտեսա-Քերսոն, Օտեսա-Նիքոլայեվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Դշ. 24]6 Սէվաստոբոլ ժամը 0ին։
Եշ. 25]7 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոռ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ 27]9 Օտեսա, ժամը 12ին։
50—2

Khedivial Mail Line
(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերթ.
Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ
Իսմայիլիա շոգենաւը Նաւապետ Անտէրիւչ, չորեքշաբթի, 13 նոյեմ. 1907 (Ը. Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 2ին, Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ, իսկ հինգշաբթի 14 նոյեմ. 1907 (Ը. Ե), կէսօրէ ետքը ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէոս։
Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (222)

ԺԻՒԼ ՄԷՐԻ

Գեղանի Կոմսուհիի մը Արկածները

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ
ՏԵՐՈՒԿ ԱՌԻՒԾԸ

Ի.
ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԹՌՉՈՒՆԸ

— Զաւակս, ուրիշ պատճառ չունի՞ս։

— Ո՛չ։

— Կ'երդնո՞ւս։

— Բայց կը հաւատամ... Եւ եթէ հարկ ըլլայ երդնուլ...

— Ո՛հ, չեմ պահանջեր որ երդնուս։ Կը վախնամ որ սուտ խօսիս։

— Հայր, Ռուաեօմոնթի դիրքը ո՛րքան ալ օդաւէտ ըլլայ, դարձեալ ազատ շունչ չպիտի կրնամ առնել, ինչպէս անտառին մէջ... Տան մէջ փակուած կեանք չեմ կրնար վարել շատ մը մարդոց պէս։ Թռչունները, ծառերը, անասունները և կենդանիները չեն կրնար առանց իրենց ընկերոջ ապրիլ։ Ձենէ չեմ բաժնուիր, քանի որ Ռուաեօմոնթ շատ հեռու չէ... Դժուարութիւն չպիտի քաշեմ ճաշս պատրաստելու։ Այդ բանը քանիցս պատահած է ինծի, երբ անտառ կը գտնուէինք և մայրս չէր կրնար այնքան ճամբայ կտրել՝ ապուր բերելու համար մեզի...

— Սակայն, ամէն մարդ պիտի բամբասէ, առարկեց Տօրնաք գլուխը ցնցելով։ Ամէն ոք գէշ գաղափար պիտի կազմէ... Մնաց որ՝ մայրդ և ես առանց քեզի չենք կրնար ըլլալ։ Մեզ տխրութեան կը մատնես...

Հանրիէյի աչքերը լեցուեցան յորդ արցունքներով, սակայն կրցաւ զանոնք զսպել։ Ցեռայ վարանումով հարցուց.

— Քանի մը օր պայմանաժամ կը խնդրեմ ձենէ, որպէս զի սա գաղափարին վարժուիմ թէ անտառէն բաժնուելով դղեակին մէջ պիտի բնակիմ։

Հանրիէյի բացակայութեան միջոցին էր որ Ռօզ-Լիզօն տխուր կերպարանք մը առած էր։ Այդ օրերուն կոմսէն տեսակցութիւն մը խնդրած էր Քրիսթիան նամակով։ Լիզօն կը կասկածէր որ իր վրայ կը դառնար խնդիրը։

— Զիս ամուսնութեան խնդրած է հօրմէս, և այս անգամ մերժելու պատճառ չունիմ...

Կոմսը եթէ ոչ բուժուած, գէթ առողջական անյուսալի վիճակի մը մէջ կը գտնուէր որ կրնար կեանքը վայելել և ուրիշներու երջանկութիւնը տեսնելով երջանիկ զգալ ինքզինքը։ Բայց իր առողջութիւնը կրնար վտանգուիլ փոքր բանի մը ազդեցութեան տակ։ Ուստի կոմսը կը մաղթէր որ իր աղջիկը օր առաջ ամուսնանար։ Սակայն հայր ու աղջիկ չէին համարձակած այդ ամուսնութեան վրայ խօսելու՝ դղեակ դառնալնէն ի վեր։ Կոմսին և Ռօզ-Լիզօնի մտքին վըրայ անստուգութիւն մը կը ճնշէր։ Կը կանխատեսէին թէ ի՛նչ պայքար պիտի մղուէր և ի՛նչ վիշտեր պիտի պատճառէին իրարու... Ուստի սպասողական վիճակ մը ունէին...

Կոմսն ալ իր աղջկան պէս գիտցած էր Հանրիէյի կամաւոր բացակայութիւնը։ Այդ պատճառաւ տխրութեան մատնուած էր։ Թէեւ գիտէր Հանրիէյի երկչոտ ըլլալը, բայց մերթ կը հարցնէր մտովի.

— Իրաւցնէ կը սիրէ՞ Ռօզը։ Անոր վրայ կը խորհի՞ միթէ։

Ցեռայ համոզուած այդ բանին, ժպիտ մը արձակեց, խորհելով.

— Ինչպէս չսիրեն աղջիկս։ Հանրիօ համարձակութիւն չունի. եղածը աս է...

Քրիսթիանի նամակը կարդացած ատեն կոմսին դէմքը տխուր արտայայտութիւն մը առաւ։

Լիզօնի պէս Պ. տը Քրուա-Վիթրէ ալ կը խորհէր որ Քրիսթիան նամակով կը պահանջէր իրեն եղած խոստումներուն գործադրութիւնը։ Բայց Լիզօն կը սիրէր Հանրիօն։ Այդ փափուկ կացութեան մէջ ի՛նչ ընելու էր ուրեմն։

Քրիսթիան նամակ գրելէն մէկ օր յետոյ դղեակ եկաւ։ Լիզօն այնպէս մը ըրաւ որ այդ օրը անտառին մէջ Հանրիէյի հանդիպեցաւ, որ երազուն կերպարանք մը ունէր, մէկ ձեռքը կացինին վրայ դրած։ Տօրնաք կ'ընկերանար Լիզօնի։ Պարկեշտ փայտահատը բնաւ իրազեկ չէր այն տռամին որ Լիզօնի ու Հանրիէյի սրտին մէջ կը յուզուէր։ Բացատին մէջ հրաշէկ արեւուն տակ ժայռի մը վրայ կեցած, խոր երազանքի մը մատնուած էր Հանրիօ, այնպէս որ երբ Տօրնաքի հետ Հանրիէյի քով հասաւ, այս վերջինը դարձնել բան չլսեց։

— Բարի՛ լոյս, Հանրիօ։

Այս վերջինը ուժգնօրէն սարսռաց ու ետին դարձաւ։ Իր դէմքը, որ միշտ ամգոյն էր, ա՛լ աւելի գունատեցաւ։

— Ռօզ-Լիզօն, իմ Լիզօնս։

Ցեռայ, շփոթահար, յարեց.

— Ներողութիւն. Օր. տը Քրուա-Վիթրէ ըսել կ'ուզէի։

— Պարոն Հանրիօ, այդ օրիորդը չեմ ճանչնար, ըսաւ Ռօզ ծիծաղկոտ, ապշահար Հանրիէյի դէմքը դիտելով։ Պարոն, կը հաճի՞ք ինծի ներկայացնել այդ օրիորդը...

— Ներողութի՛ւն, Լիզօն, ներողութիւն... ուրիշ անգամ մը...

— Լա՛ւ, ալ եւս չխօսինք այդ մասին... Կ'ուզեմ մոռնալ... Հանրիօ, ինչո՞ւ համար այդքան ուշադրութեամբ կը դիտէիք երբ հոս եկանք։

— Լիզօն, բան մը չէի դիտեր... Օդը շատ տաք ըլլալուն՝ կը հանգչէի...

— Կարծեցի թէ կը փորձէիր մեր Թռչունը նշմարել ծառերուն մէջ...

— Ի՞նչ Թռչուն, Լիզօն։

— Լաւ գիտես. մեր Ճշմարտութեան Թռչունը... Այն Թռչունը որ ամէն կողմ կ'երթայ և կը կրկնէ. «Չեմ սիրեր քեզ», մինչդեռ հակառակը պարտէր զրուցել։ Անիկա անտառին խորը կը պահուըտի, որպէս զի ո՛չ ոք վրդովէ իր երկչոտութիւնը և իր մենասիրութիւնը խանգարէ։

— Այդ Թռչունը չէի փնտռեր, Լիզօն, ըսաւ Հանրիօ մեղմաձայն։ Լաւ գիտես որ այս բուրաստանը շատ արեւոտ է Ճշմարտութեան Թռչունին համար... Որովհետեւ աչքերը կը կուրնան շլացումէ...

— Երկար ատենէ ի վեր կոյր է քու տառապելական Թռչունդ, ըսաւ նորատի աղջիկը անհամբեր զայրոյթով։ Թէ՛ կոյր և թէ խուլ է, կը հասկնա՞ս։ Օրէն մէկը բոլոր գիշակեր Թռչունները խօսք մէկ ըրած էին՝ բնաջինջ ընելու համար զայն։ Կոյր է ան, քանի որ չուզեր բնաւ տեսնել անտառին մէջ զինքը շրջապատող չքեղութիւնները. միայն անոր մթին մասերուն մէջ կը յաճախէ։ Խուլ է ան, քանի որ անզգած կը մնայ Թռչուններու ճռուողիւնին, որոնք կ'ուզեն իր ընկերը ըլլալ։ Միայն համր ըլլալը պակաս է. աւելի լաւ էր այդ վիճակին մէջ տեսնել զինքը. այն ատեն քու Ճշմարտութեան Թռչունդ սուտ չպիտի խօսէր։

Աչքերը և բերանը բացած, հայր Տօրնաք այդ խօսքերը մտիկ կ'ընէր՝ առանց բան մը հասկնալու։ Ի՛նչ Թռչուն էր ատ որուն վրայ խնդիր կը դառնար։ Նորեկ մը ըլլալու էր, քանի որ չէր լսած անոր վրայ խօսուիլը։ Բայց սա ակներեւ էր թէ Լիզօն բարկացած ըլլալ կը թուէր Հանրիէյի դէմ, և այս վերջինն ալ անհանդարտ վիճակ մը ունէր։ Կռի՛ւ մը կար մէջերնին։ Տօրնաք ատանկ բանի մը հանդիսատես չէր եղած։ Հանրիօն անիրաւ ըլլալու էր, իր շփոթահար երեւոյթէն ու դիրքէն դատելով։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՅԱՃԵԱՆ